

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV:
Hozzunk mesél gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 „
Negyed évre	5 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékkletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetést és hirdetést pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Arjegyék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt czikkekről minden utánnomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: József 40-66.

TARTALOM.

Lap

A buza vetőmagmennyisége nem mindig megfelelő hazánkban. — Fehér Zoltán	416
A hüvelyesek gyökérgombakórokozóinak jelentősége. — Herke Sándor	416
Tárca. — A praktikus ruházat. — Schiller Ottó	418
Gazdasági számtartás és számvevő. — Klaszsek Ödön	418
A tűzbiztosításról általában. — Balogh Bálint	420
Könyvismertetés	420
Kérdések és feleletek	420
Kérdések: Közös cséplőgépnél a közözség megszűntetésére mit tanácsolnak? B. Sz. — Répakapások hátrafelé monése. M. D. — Szu ellen mit tegyék? Sz. J. Kihaszánt kavicsgödör befásítása. Z. Zs.	
Feleletek: Fowler-féle gözeke tartóssága. Sz. A. — Vladár Endre. — Elromlott oslagfűrtmaggal mit tegyék? Szűcs János. — Gyöngyvirágirtás a réten. F. Z. — A törpe almafák alanyai. Balogh Bálint	
Aprók	421
Hírek	422

SZEMLE.

(Hirtelenül beállott hőségek. — A mennyileges termésbecslés elmaradt. — A négy főkalászos minősítő táblázata a miniszteri communiquéban. — Miniszter változás előtt.)

Hangoztassuk még azt, hogy nincs szélsőséges klímánk? Hideg május, hideg esőkkel és a június tikkasztó hőséggel köszönt be. Szinte liheg és szenved ember és állat egyaránt. Amerre csak jártunk, le szép Erdélyországig és abban is tikkasztó melegek és zivatarok mindenfelé. Csak a reggelek emlékeztetnek, hogy az éjjelek türhetők valának, mert azok még kissé szellősek és hűvösek. De azután reágyujt a villanyerő, mert Mathew amerikai tudós legujabb elmélete alapján a hő is csak villamoság. A merre utaztunk az Alföldön bizony nem a legjobb terméskilátásokat észlelhettük. És kérem t. olvasóink rozsdá, rozsdá és rozsdá, a bokrosodás pedig csak olyan lanyha bokrosodás volna. A tengerinél is bajok. Rosszul csiráztak. Erdélyben pedig egy nagy uradalom, hogy vetőmagja legyen csak sage 12 hold rozstot vetett, őszi buzát semmit, cukor-répat semmit. Pótolták tavaszi buzával, zabbal és tengerivel. Ez a helyzet korántsem kecsegtető!

De, hogyan is nézett ki ama bizonyos június 1-i számbeli hivatalos termésbecslés. Fából vaskarika volt-e? Nem az, csak a nesze semmi fogd meg jót jelezte. De annál is kevesebb s a mi bennfoglaltatott. Az a kertészeti ügyosztály körébe tartozott, mert »kert-elés« volt. Számbeli

becslésekről és bevetett területekről szó sem esik, mert a statisztikai hivatal utóbbinál nem végezte be munkáját. Így tehát elmaradt a mennyiségbeli termésbecslés, Pedig elvárható, hogy a statisztikai hivatal az első mennyileges termésbecsléskor készen legyen anyaga feldolgozásával Ez olyan szükséglet mint az imádság »Amen!«-je. Ha pedig ez így folytatódik évről-évre, akkor nullává devalválódik a miniszteri mennyileges termésjelentés. Akkor a felületessegig lealacsonyodik. Látunk cenzurákat, legnagyobbbrészt 2-est (jó) és 3-ast (közepes) kialakítva, de bizony van 4-es (gyenge) is bőven a kimutatásban. Ez azt sejteti, hogy végre-valahára is belátták a felsőbb régiókban, hogy bajok vannak, mit különben a mennyileges becslés elmaradása is sejtet. Uram, Istenem adj még egy ilyen jelentést s akkor a gabonák ára nem 50 filléres, hanem 2 koronás ugrásokat teendenek naponkint, a mi jótétemény lenne a gazdákra nézve. Ha már rossz a termés, legalább legyen ára.

A négy főkalászosról beérkezett minősítő becslések szerint az ősziék gyengébbek, mint a tavasziak. A buza és rozs az ország nagy részében u. i. csak közepesnek, az árpa és zab pedig jónak és jóközepesnek mondható. A minősítő becsléseknél a kitünő terméskilátás jelzésére = 1, a jóra = 2, a közepesre = 3, a gyengére = 4, a rosszra pedig = 5 számjegy használják. Az ország egyes vármegyéiből beérkezett minősítő számadatokat az alábbi kimutatás foglalja magában.

Vármegye	buza, őszi és tavaszi	rozs őszi, tavaszi és kétszeres	árpa őszi és tav.	zab
I. Bács-Bodrog	2	2	3	2
Csongrád	2	2	2	2
Heves	2-3	2	2	2-3
J.-N.-Szolnok	2-3	2-3	2	2
Pest-P.-S.-Kkun	3	2	2	3
II. Baranya	3	3	3	3
Fejér	3	3	2	3
Győr	3	3	2	3
Komárom	3	3	2	3
Moson	2	3	3	3
Somogy	2	3	2	2
Sopron	3	3	3	3
Tolna	2	3	2	2
Vas	3	3-4	2-3	3
Veszprém	3	3	2	2
Zala	3	3	3	3
III. Arva	3	3	2	2
Bars	3	3	2	2
Esztergom	3	3	3	3
Hont	2-3	2-3	2-3	3
Liptó	4	3	1	1
Nógrád	2-3	3	2	2
Nyitra	2	3	2-3	3
Pozsony	3	3	2-3	2-3
Trencsén	3	3	2-3	3
Turóc	3-4	3-4	3	2-3
Zólyom	3	3	2-3	2-3
IV. Abauj-Torna	3	3	3	2-3
Bereg	3	3	3	2
Borsod	3	3	2	2
Gömör-Kishont	2	2-3	2	2

Vármegye	buza, őszi és tavaszi	rozs őszi, tavaszi és kétszeres	árpa őszi és tav.	zab
Sáros	2-2	2-3	2-3	2
Szepes	3	3	2	3
Ung	3	3	2-3	2-3
Zemplén	2-3	2	2-3	2-3
V. Békés	2	2-3	2	2
Bihar	3	3	2	2
Hajdu	2-3	2-3	2-3	2-3
Máramaros	2-3	3	3	2
Szabolcs	3	3	2	2
Szatmár	3	3	3	2-3
Szilágy	3	3	3	2-3
Ugocsa	3	3	3	3
VI. Arad	3	3	3	2-3
Csanád	2	2	1	2
Krassó-Szörény	4	4	3	3
Temes	3	3	3	2-3
Torontál	2-3	2-3	2-3	2-3
VII. Alsó-fehér	3	4	2	2
B.-Naszód	3	3	2	2
Brassó	3	2	2	2
Csik	2-3	3	2	2
Fogarás	3	2	2	2
Háromszék	3-4	4	2	2
Hunyad	3	3	2	2

Összegezés.

Összegezve a fenti részletes adatokat, kitünik, hogy

	a buza	a rozs	az árpa	a zab
kitünő (1)	—	—	2	1
jó (2)	9	7	29	32
jó közepes (2-3)	11	8	14	15
közepes (3)	39	42	18	15
gyenge közep. (3-4)	2	3	—	—
gyenge (4)	2	3	—	—

A hivatalos communiqué-nak hatásai a gabonatörszén észlelhetők. A bajok és hőség behatása alatt megyünk felfelé. Jólátunk bevált, midőn azt irtuk, hogy a neveléses alacsony gabonák nem tarthatják magukat. Naponkint javulás, sőt 30-40 filléres ugrások is voltak. A tőzsde lovagjainak egyik része, nyugodjék ez a rész békében: 9 koronás árakat, a másik része pedig Isten éltesse: 16 koronás árakat remél látni. No, korántsem valljuk sem a pessimizmus, sem az optimizmus álláspontját és mégis azt hisszük, hogy az idei campagne inkább a hausse jegyében fog állani. Elmondottuk reményünket 2 héttel ezelőtt, midőn a világtermés helyzetéről szólottunk. Hogy azután miként alakítja a tőzsdéjáték a helyzetet az már a jövő zenéje marad. De olyan baisse, mint a milyent sokan a tőzsdén megélni szeretnének az nem lesz.

Politikával nem foglalkozunk. Ha a politikáról mégis szólnak az tisztán arra vonatkozik, hogy minden eshetőséggel számolva más földmívelésügyi minisztert kaphatunk. Ki lesz sejtjük, de hát most minden pusztá kombináció, míg változás be nem áll, korai. Sem az elparentálásnak sem a hozsannának addig nincs helye.

—ix.

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

szives tudomására adja az igen tisztelt gazdaközönségnek, hogy

saját székházába

Budapest, Alkotmány-u. 29. szám alá átköltözött.

A buza vetőmagmennyisége nem mindig megfelelő hazánkban.

Irta: Fehér Zoltán.

A kat. holdankénti buza vetőmagmennyiség, mint azt már egy előző fejezetben említettem, rendszerint 100 kgra tehető normális körülmények között, ha a vetés sorvetőgéppel eszközöltetik, míg szóróvetésnél mintegy 133—134 kg. lehet. Azonban erőteljes talajban, mely a nagyobb bokrosodás lehetőségét feltételezi, pazarlás volna ennyit vetni — ezentul mindig sorvetőgépet tételezve fel — mert körülbelül 10%-kal kevesebb is ugyanazt az eredményt adná meg. Különben ugyerre, mint a lejjebb említettek nézve is legjobb, ha a gazda kísérleteket tesz s a második évben már egészen biztosan fogja tudni, mennyi magot vessen talajába. Tény az is, miszerint az elővetemény s a talaj trágyaerőbeni minőségi foka, de legkivált a talajelőkészítési mód is befolyásolja a vetőmag mennyiségét, mert hisz magától értetődik, hogy a kitünő halmozállapotban s gyommentesen rendelkezésre álló földbe megfelelő elővetemény után kevesebb magot kell vetni és még kevesebbet, ha közvetlen buza előtt műtrágyázunk, vagy az elővetemény részesült oly istálló vagy mesterséges trágyázásban, mely az utóvetemény gyanánt szereplő buzára is még nagy hatással van, vagyis ha jó trágyaerőben van a buzaföld; sőt még kisebbre lehet apasztani akkor a vetőmagmennyiséget, ha minden tekintetben kellő megmunkálásban részesült a talaj, mint azt az illető fejezetben kifejtettük. Magától értetik, hogy a nagyobb csirázási eréllyel s jobb csirázási százalékkal bíró buzából kevesebb kell, mint a rosszabb csirázást mutatóból, vagyis a csirázási % fordított arányban áll a szükségletű magmennyiséggel, p. o. ha az előbbi cikkemben említett 90% csirázást feltüntető buzából 95 kg. kell egy kat. holdra, akkor 99% csirázásból csak 86.4 kgra lesz szükségünk. Végül az is bizonyos, hogy a 100% tisztasággal bíróból is kevesebb kell mint a 2—3 vagy éppen 5% gyommal vagy félszemekkel disztelenkedő buzából. A csirázást próbát azonban az elvetendő páczolt buzából végezzük, mert hisz megeshetik, hogy a rézgáliczoldattal történő kezelésnél valami hiba folytán, mit munkásaink követtek el, megapad a csiraképesség %-a, minek azonban rendes körülmények között előfordulni nem szabadna; de hát „az elővigyázat a bölcsesség anyja“ s azért

inkább éljünk a gyanúval, semhogy utólag lássuk, hogy csalódtunk. Valamivel kevesebb magra lesz végül szükségünk az esetben is, ha a sortrágyázást alkalmazzuk, mert hisz a csirázást s kivált annak erélyét előnyösen előmozdítja a sorokba adott superfoszfát, hisz bebizonyított tény, hogy a sortrágyázott buza gyorsabban kikel, mint az ily trágyát nem kapott. Végül korai vetésnél is kevesebb mag kell, mert van ideje a buzapalántának a megbokrosodásra és megerősödére még a tél beállta előtt.

Ha tehát minden előnyös tényező közrehatását igénybe vesszük s kitünő vetőmagot használunk és korán vetünk, elfogadhatónak tarthatjuk lapunk egyik jeles munkatársának, Szücs János intéző, azon állítását, hogy 60—65 kg. buza vetőmag elegendő egy kat. holdba a legjobb terméseredmények elérésére. Tegyük fel, hogy 1° széles 13 soros vetőgéppünk van, akkor egy kat. holdra esik 13×1600 öl sorhossz = 20.800°. A vetés untig elég sűrű, ha egy öltre 50 buzató esik, vagyis 1,040.000 egy holdra, mondjuk kerek számban 1 millió. Miután pedig a magyar buzából 1000 szemnek rendes sulya 30 gr. és már jó az, mely 33.3 grammot nyom, van egy kg-ban 30 ezer szem és így 60 kg-ban 1.8 millió szem, tehát jóval több, mint a mennyi buzára szükségeltetik egy holdra s ha tönkre is megy az elvetett magból 30%, még akkor sem lesz ritka vetésünk. De tegyük fel, hogy igen nagyszemű, sulyos vetőmagunk van (a milyen p. o. az 1911-iki volt) és 40 gr-ot nyom 1000 szem, úgy hogy csak 25 ezer jut egy kg-ra; akkor is 1.5 millió esnek egy kat. holdra, vagyis még 30% mag tönkremenése mellett is megvolna a kellő sűrűségű vetésünk, de teljes biztonság okáért ily sulyos s nagyszemű magnál 65 kg-ot vessünk, noha meg kell azt is jegyezni, miszerint ha a csirázóképesség legalább 95% és a csirázási erély is megfelelő, okvetlen sok, ha 30% veszteséget veszünk fel, mert az 10—15%-nál alig lesz több. (E sorok írója ezeket már 30 év előtt megírta az azóta megszűnt »Gyakorlati Mezőgazda«-ban)

Hogy ha azon ideális állapotot érünk el, hogy Magyarország minden buzája oly kitünő lenne, miszerint 65 kg-nál sehol sem kellene többet vetni kat. holdanként, akkor 6 millió holdnyi vetés mellett a mostani állapothoz képest $6,000,000 \times 35$ kg. = 2.1 millió q megtakarítást érünk el, vagyis ennyivel több buzát lehetne értékesíteni, mi még a maiaknál is szerényebb

árakat feltételezve, legalább 30 millió korona jövedelmi többletet jelentene. Ez pedig a mostani pénztelenségben éppen nem megvetendő dolog. Hason minden gazdatárs oda, hogy ezen éppen nem elérhetetlen állapot mielőbb bekövetkezzék s habár azért még nem is lesz boldog a magyar, de mindenesetre gazdagabb, mint ma.

A hüvelyesek gyökérgumóbaktériumainak jelentősége.

Irta Herke Sándor.

Már igen régen tapasztalták, hogy némely növény, például here, luczerna stb. után sokkal jobb termést érnek el, mint a gabonafélék után, a miért ezen növényeket már a régi időkben is talajjavításnak tartották. De hogy miért talajjavítók ezen növényzet, hogy miért lesz utánuk nagyobb termés, mint a gabonafélék után, azt nem tudták, az okát nem is kutatták. A mult század első felében már *Thaer és Boussingault* azt is megállapította, hogy általában a pillangós virágu növények talajgazdagítók, míg a gabonafélék talajszegényítők s azt ajánlották, hogy a vetésgörököt is ennek megfelelően kell beállítani. Arra is reámutattak, hogy a pillangós viráguak és gabonafélék táplálkozásában valami különbség van.

A mult század közepén *Liebig*, a növény-táplálkozás kérdésének tanulmányozásával kapcsolatban már azt is megállapította, hogy a pillangós virágu növények talajgazdagító hatását a nitrogénhatás okozza s a pillangós virágnak termelése egy nitrogéntrágyázással ér fel. Majd *Lawas és Gilbert* a növényeket már két nagy csoportba osztotta, nitrogénfogyasztókra, hova a gabonafélék stb. tartoznak és nitrogénzaporítókra, hova a pillangós viráguak tartoznak. De, hogy miért nitrogénzaporítók a pillangós viráguak, arra elfogadható magyarázatot nem tudtak adni. *Schultz-Lupitz* a 60-as években megfigyelte, hogy a csillagfürt és egyéb pillangós virágu növények közbeeső termesztésével a sovány homoktalajon nitrogénmentes trágyázással állandó nagy rossz terméseket ér el, sőt még azt is megfigyelte, hogy a pillangósok termelésevel 15 év múlva, lényegesen nagyobb nitrogén-tartalmu volt a talaj, mint pillangós termelése nélkül. *Schultz-Lupitz* istállótrágya hiányában csillagfürtöt termelt, mit alászántott s e mellett káli és foszforsavtrágyát adott, miáltal a sovány homoktalajon is oly terméseket ért el, mint

TARCZA.

A praktikus ruházat.

Irta: Schiller Ottó.

Mi sem fontosabb az emberre, mint hogy tessenek »normális« hőmérsékletét megtartsa. Tudjuk, hogy a normális testhőmérséklettől történő eltérést, a lázt tartja minden laikus is a megbetegedés első biztos jelének.

Minthogy az ember a legkülönfélébb hőmérsékleti viszonyok között él, — nemcsak a különböző éghajlati övek emberei, de ugyanazon az éghajlati övön belül is, — minthogy továbbá a környezet nedvessége szintén ilyen nagy behatással van a test hőmérsékletére és ez a nedvesség a környezetben nem kevésbé változatos, világos, hogy szervezetünknek folytonosan alkalmazkodó, hőszabályozó munkát kell végeznie.

Ebben a munkában a szervezet többféle eszközzel dolgozik. Ezek közül egyik legfontosabb a ruházat. A ruházatkódás főczélja tehát a szervezet hőszabályozása, a praktikus ruházat az, a mely ennek a czélnek legjobban szolgál.

A ruházat anyagát az ember az állat- és növényországból veszi. Az előbbi csoportba tartozó anyagok: a selyem és a gyapju, az utóbbi: a gyapot és a vászon. Érdekes, hogy a kultura és a technika fejlődése nem hozott magával új, praktikus ruházati anyagokat. A régi kínaiak, zsidók, görögök stb., sőt az egészen primitív népek is, nagyjában ugyanazokból az anyagokból állítják össze ruházatukat, mint mi.

Az emberiség ösztöne azonban ezen a téren csakugyan rátalált a helyes utra. A tudomány ma kimutatja, hogy csakugyan a használt ruházati anyagok az egyik vagy a másik szempontból a legpraktikusabbak.

A gyapjunak például kiváló tulajdonságai: szálainak hosszúsága és ruganyossága, a mi által a gyapjuszővet mindig sok levegőt tartalmaz. A levegő azonban igen rossz hővezető — ezt mindenki már abból is észreveheti, hogy 17°-os levegőben péld. csöppet sem fázunk, míg ugyanilyen hőmérsékletű vízben szinte vaczogunk, mert a hideg víz éppen sokkal gyorsabban elvezeti testünk melegét, mint a »hideg« levegő. A levegőben gazdag gyapju tehát szintén igen rossz hővezető, ennél fogva jó meleget nyújt.

A selyemnél $3\frac{1}{2}$ -szer, a gyapotnál és a vászonnál 5-ször vezet rosszabbul, tart tehát jobban meleget a gyapju. Ebben hasonlít a szőrméhez, melynek 98% levegőtartalma van, tehát nem azért téli ruhadarab, mert a külső hideg levegőt jól távoltartja, hanem azért, mert a belső meleget nem engedi elillanni. A gyapju rossz vezetőtulajdonságát azonban némiképp elveszti, ha megnedvesedik: ilyenkor kétszer olyan jól vezet (mert láttuk, hogy a víz jobban vezet, mint a levegő). De a megnedvesedés is aránylag még a gyapju vezetőképességét javítja legkevésbé: a nedves gyapot péld. $3\frac{1}{2}$ -szer jobban vezet meleget, mint a száraz. És a mi a legfontosabb: a nedves gyapju ruházatból a legkevésbé szorul ki a levegő. A gyapot, a vászon ugyanis, a mint megnedvesednek, elvesztik rugékonyságukat és »ráragadnak« a testre. Ennek egész sereg káros következménye van: a test porusai nem jutnak levegőhöz, pedig a lélekzésnek ez az útja csaknem olyan fontos, mint a másik: a tüdőkön keresztül. Ezzel szemben a test körül páraréteg képződik, már pedig az ilyen páraréteg alatt a test kevésbé tud párologni és mivel a test párologása a hőszabályozási

SVÁJCZI TENYÉSZÁLLAT KIVITELI TÁRSASÁG

(SOCIÉTÉ D'EXPORTATION DE BÉTAIL SUISSE POUR LA REPRODUCTION)

VAS LAJOS & BLOCH CHARLES

BUDAPEST, IX., FERENCZ-KÖRUT 36.

COSSONAY (SVÁJCZ)

Sürgönczim: „REPRODUCTOR“ BUDAPEST.

Telefon: JÓZSEF 33—36.

Mindennemű tenyész- és haszonállat behozatala és kivitele, belföldiek közvelítése.

A cossonayi telepen állandó bő készlet legelsőrendű teljesítő képességre válogatott simmenthali és berni tenyészállatokban. Megbízható beszerzési forrás. Jllő árak!

Előzetes bejelentésre t. ügyfeleinkért Lausanne állomásra gépkocsit készséggel küldünk.

gazdag istállótrágyázással. *Schultz-Lupitz* kezdeményezésére már a 70-es években megkezdtek a pillangós virágu növények termelését trágyázásra használni, s a modern mezőgazdaságban, főleg a homoktalajokon oly nagyfontosságú zöldtrágyázást.

Számos esetben tapasztalták azt is, hogy a pillangós virágu növények olyan talajon, melyen még pillangóst nem termeltek, első esztendőben rendesen igen gyengén fejlődnek s természetesen a trágyázó hatásuk is gyenge. Ellenben már második-harmadik évben sokkal jobban fejlődnek és jobb trágyázó hatásuk.

Sokáig kutatták, hogy miért gazdagítják a pillangós virágnak a talaj nitrogéntartalmát, de erre csak 1886-ban *Hellriegel* beható vizsgálatai adták meg a magyarázatot. *Hellriegel és Wilfort* pontos kísérletekkel kimutatták, hogy a hüvelyesek és gabonafélék táplálkozásában, főleg a nitrogén táplálkozásában, lényeges különbség van. Megállapították, hogy a hüvelyes termelésénél nitrogéngyarapodás van, míg más növényeknél nincs. Midőn bura alatt termelték a hüvelyeset a levegő szabad nitrogénjéből kb. annyi fogyott el, mint a mennyi nitrogéngyarapodás volt a hüvelyes termelésénél s így kimondták, hogy a hüvelyesek a levegő nitrogénjét valami uton-módon megkötik s a megkötött nitrogént táplálkozásukra használják fel. Sőt még azt is megállapították, hogy ezen nitrogénkötésnél a hüvelyes gyökerén levő gumócskáknak van fontos szerepe, mert ha a hüvelyes gyökerén gumócskák nincsenek, akkor nitrogénkötés nincs.

Majd *Beijerink* (1888) kimutatta, hogy a hüvelyes gyökér gumóiban mikroorganizmusok élnek és a nitrogénkötést nem a növény, hanem ezen kis lények végzik. Ezen mikroorganizmusokat *Beijerink Bacillus radicicolának* nevezte el, melyekből tiszta kulturát készített. *Frank, Prazmovsky, Schlössing, Laurent, Nobbe, Hiltner, Maze* stb. kutatásai *Beijerink* vizsgálatait megerősítette s megállapították, hogy a hüvelyesek, tehát a pillangós viráguak, mimosoideak stb. az összes többi növényektől főleg abban különböznek nagy mértékben, hogy a gyökereiken apró gumócskák vannak, melyekben oly nitrogénorganizmusok élnek, melyek a levegő szabad nitrogénjét megkötik s a megkötött nitrogént a hüvelyes táplálkozására fordítja.

A hüvelyesek a gyökérgumó baktériumok se-

gtségével a levegő szabad nitrogénjét is felhasználják táplálékkul, míg erre más növények nem képesek.

A hüvelyesek termelésénél csakis azon esetben van nitrogénkötés, ha a talajban ily gyökérgumó baktériumok vannak, ezek hiányában a hüvelyes termelésénél éppen úgy nem lesz nitrogéngyarapodás, mint az egyéb növényeknél. Ezen baktériumok segítségével a hüvelyes a nitrogénszegény talajon sem szenved nitrogén éhséget, mert ezek a levegő szabad nitrogénjéből bőséges nitrogénnal látják el, míg a baktériumok hiányában épp úgy nitrogénéhséget szenved, mint az egyéb növények.

A hüvelyesnövény és a gyökérgumó baktériumok életközösségben, symbiosisban vannak. Ezen életközösség valószínűleg egy igen komplikált fiziológiai folyamat s hogy ez részleteiben miként történik arról majdnem semmit sem tudunk. Főbb vonalaiban valószínűleg úgy történik, hogy a baktériumok a megkötött nitrogént átadják a növénynek és ezért cserébe a növény szénhidrát táplálékot nyújt a baktériumnak.

E baktériumok a gyökérszórásokon hatolnak be a gyökérbe s csakhamar a gyökér kérgébe jutnak, hol a gyökér sejtjeit oszlásra ingerelve, dudorodásokat, daganatokat, gumókat képeznek és életműködésük alatt a levegő szabad nitrogénjét megkötik.

Minden egyes dudorodás egy-egy inficiálási hely. Minél nagyobb mérvű az inficiálás annál több gumó keletkezik, annál nagyobb a nitrogén kötés s annál bőségesebb nitrogéntáplálékja van a növénynek. E baktérium működés hatására a hüvelyes nitrogéntartalma is növekedik, a több gumót tartalmazó növény rendesen nitrogéndúsabb, mint a kevés gumót tartalmazó. A gyökérgumók nitrogéntartalma, mivel a nitrogénkötés helye lényegesen nagyobb, mint a növény egyéb részei. Vizsgálataim szerint a csillagfürt gyökérgumóinak nitrogéntartalma szárazanyagban 4—6% a szeradelláé 6—8%, ellenben a növény gyökerének nitrogéntartalma csak 1—15%.

A különböző hüvelyesek gyökérgumó baktériumai valószínűleg egy fajhoz tartoznak, de a különböző hüvelyesekhez alkalmazkodnak. *Hiltner, Nobbe, Störmer, Simon, Heinze, Richter* stb. vizsgálatai szerint legkönnyebben akkor keletkezik a hüvelyes gyökerén gumó, vagyis legkönnyebben akkor inficiálja a növényt a

gyökérgumó baktérium, ha a talajban olyan baktériumok vannak, melyek ugyanazon fajta növény gyökérgumóiból származnak. De azért a közel rokonhüvelyesek gyökérgumó baktériumai is inficiálják a rokonhüvelyeseket, képeznek a gyökerén gumókat. A luczerna, here, bükköny, gyökérgumó baktériumai egymás gyökerén megélnék, de csak a csillagfürtön, szeradellán, sojababon nem. A csillagfürt szeradella után, épp oly jól fejlődik, a gyökerén oly sok gumó lesz, mint a csillagfürt után, ugyanez fordítva is áll; de a szeradella vagy a csillagfürt, a bab, borsó, luczerna, here, bükköny stb. után épp oly gyengén fejlődik, a gyökerén épp oly kevés gumócska lesz, mint a nem hüvelyes pl. gabonafélék után, mert a bab, borsó, luczerna stb. baktériumai a csillagfürt és szeradella gyökereiben nem élnek meg.

A hüvelyes termelése, a zöldtrágyázás csak úgy jövedelmező, ha a nitrogénszegény talajon is jól fejlődik a hüvelyes, a gyökerén sok gumó keletkezik, a levegőből sok nitrogént köt meg. Azonban igen gyakran gyengén fejlődik a hüvelyes s ezen gyenge fejlődésnek leggyakoribb oka, hogy a talajban nincs elegendő életképes gyökérgumó baktérium. Olyan nitrogén-szegény talajon, melyen az illető hüvelyes, vagy annak közeli rokona még nem termelt, az első évben rendesen igen gyengén fejlődik a hüvelyes, a gyökerén alig lesznek gumócskák, ellenben 2—3 évi ismételt termelés után, mialatt a talajban elszaporodnak a gyökérgumó baktériumok, a hüvelyes jól fog fejlődni, nagy tömeget ad, a gyökerén sok gumó keletkezik s a talajt nagymennyiségű nitrogénnal gazdagítja. A hüvelyes meghonosításának ezen módja azonban igen hosszadalmas és költséges, miért a mint beigazolódott, hogy a hüvelyes jó fejlődésének fontos kelléke a gyökérgumó baktériumok jelenléte, oly talajon, melyen a hüvelyes gyengén fejlődik, a talajnak gyökérgumó baktériumokkal történő beoltásával igyekeztek a hüvelyes fejlődését elősegíteni.

Saalfeld már 1887-ben ajánlotta, hogy a csillagfürt termelésénél, olyan talajra, melyen még csillagfürt nem termelt, oly talajt kell kiszórni, melyen már évek óta csillagfürt termelt, mert így a csillagfürt lényegesen jobban fog fejlődni. Ez nem más, mint a talajnak beoltása, életképes gyökérgumó baktériumokkal. A talajoltást, ezen úgynevezett *oltó földdeli* beoltással,

eszközök egyik legfontosabbika, a mellyel elérjük, hogy lehülünk, ha nagy hőség van, tehát az ilyen ragadós ruházat a lehülésünket akadályozza. Hogy a test páráréteg alatt nem tud párologni, tehát lehülni, ezt szépen láthatjuk rekkenő nyári napokon, mikor a levegő tele van párával. Vagy olyan teremben, a hol nagyon sokan vannak, tehát sok a pára, a hőmérő esetleg alig mutat többet, mint a szomszéd szobában és a hőség mégis »elviselhetetlen«, mert nem tudjuk a testünkről levezetni. Ha bemegyünk a szomszéd szobába, azt hűvösnek érezzük stb. Továbbá a beszorult páras levegő, mint általában a levegő, nem tud utat találni, úgy hogy lassankint összesűrűsödik és a testre lecsapódik, noha sok káros széndioxidot és két millió izzadságmirigy által kiválasztott mérgező anyagokat tartalmaz. És végül a gyapjun kívül a többi anyagok, ha megnedvesednek, oly gyorsan vezetnek el a test melegét, hogy könnyen meg is fázunk, éppen ezért, ha csuromvizre izzadtunk, gyorsan át szoktunk öltözni:

A gyapju mindezek szerint, ha megnedvesedik, kevesebb bajt okoz, mint a többi ruházati

anyagok, viszont azonban a legkönnyebben nedvesedik meg és a legnehezebben szárad. Minden ruházati anyag *hygroskopikus*, azaz a levegő víztartalmát magához tudja vonni; legerősebben *hygroskopikus* pedig a gyapju.

Az így beszívott nedvesség azután sokkal lassabban párolog el, mint a felület nedvessége, innét van, hogy a gyapju a legjobb nedvesség-tartó. Ezen a téren tehát már nem állja praktikusság szempontjából a versenyt a vászonnal, a mely szintén könnyen vesz föl vizet, de miután sima, épp ily könnyen tovább is adja. Ezért alsó ruháinkat vászonnál készítjük: ezek elvezetik a test izzadságát. Viszont legyen az alsóruha minél puhább, nem keményített, elasztikus, mert ezáltal hasznosít a gyapju rugékonyságához, melynek előnyeit főntebb kifejtettük. A nedves gyapjutól még egy fontos okból is tartózkodunk: ez tudniillik nagy mennyiségben köt meg gázokat, ezért rossz ruha, l. a parasztk ruházatát.

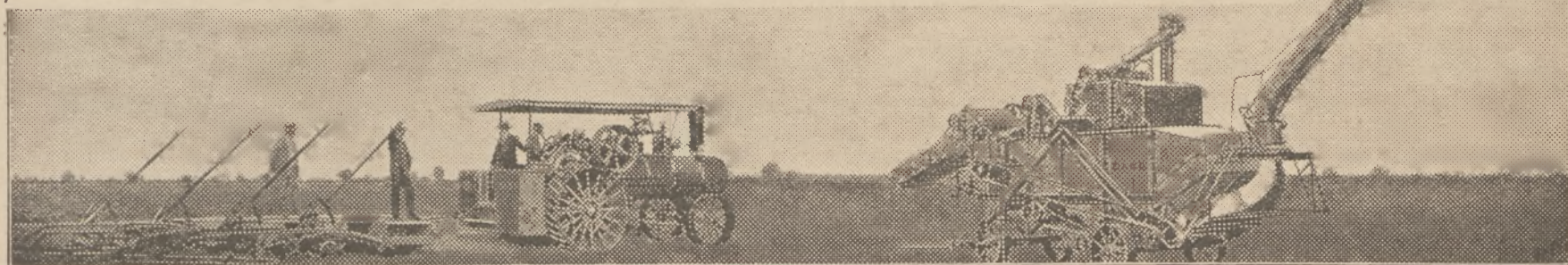
A selyem aránylag nem rossz meleg-tartó (láttuk, rosszabbul vezeti a meleget, mint a gyapju) és nemkevésbé elasztikus, éppen ezért, és természetesen szépségéért is, egyaránt haszná-

latos mint alsó és mint felső ruha. A gyapot a legrosszabb ruházati anyag, annál inkább, mert hogy szép legyen, ki szokták a gyapotszövetet keményíteni, pedig a keményített szálak közül kizsorul minden levegő.

Fontos azonban az anyagok különbsége nemcsak a hővezetés, hanem a hőszigetelés szempontjából is. Vannak ugyanis anyagok, melyek a hősugarakat jobban nyelik (abszorbeálják), nem engedik tovább. Minthogy a hősugarak kívülről, a napból jönnek, az abszorbeáló anyagok a test fölmelegedését akadályozzák. A legjobb hűsítő ebből a szempontból a selyem, a legrosszabb a vászon. Megjegyzendő azonban, hogy ez csak a színes hősugarakra áll (mint a milyenek a napéi). Mert vannak szintelen hősugarak is (pl. a kályha hősugarai), de ezekkel szemben a különböző anyagok egyformán viselkednek, vagyis a kályha melegével szemben a selyem nem véd jobban, mint a vászon.

Végül az egyes anyagok egészen másképpen viselkednek a színes, mint a szintelen hősugarakkal szemben: az ablaküveg pl. bebocsátja a

ELMARADT SZÁNTÁSOK pótlására azonnal szállíthatunk
CASE 110 HP., 80 HP., gőzekét és 40 HP. benzineket
 HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII. kerület, Üllői-ut 52/G.

számos kísérlet igen jó hatásának találta. Az oltófülddel oltásnak azonban több hátránya is van. Az oltófüldből igen nagy tömeget pro ha. 10—20 q kell kiszórni, a mi nagy területnél, főleg ha valahonnan hozatni kell az oltófüldet, igen költséges. Másrészt az oltófülddel a gyommagvakat, a növénybetegségek csiráit stb. is átviszük egyik talajról a másikra. Ezért a midőn már sikerült a gyökérgumó baktériumokból tiszta kulturát készíteni, először *Hiltner* kísérlette meg, hogy az oltást a gyökérgumó baktériumok tiszta kulturáival végezze.

Az oltásnak a gyökérgumóbaktériumok tiszta kulturájával kezdetben nem volt meg a kellő hatása, de *Hiltnernek* több évi kísérletek után sikerült olyan gyökérgumóbaktérium kulturát készíteni, melylyel az oltás a hüvelyesek gyökérgumóképződést idézett elő és a hüvelyes fejlődését nagy mértékben növelte. E gyökérgumóbaktérium kulturát »Nitragin« név alatt hozta forgalomba. A *Nitragint* eleinte Münchenben az Agrikultur botanische Anstalt laboratóriumában készítették. A régebbi, még 1896-ban forgalomba hozott Nitraginnak a gyakorlatban nem volt meg a kellő hatása, de *Hiltner Störmerrel* társulva addig javította a kulturát, míg az 1903-ban forgalomba hozott Nitragin már elég jó hatású volt. Számos kísérlet szerint ezen *Hiltner*-féle oltás Nitraginnal, ha a talajban hiányoztak a gyökérbaktériumok, a hüvelyes termését 64—2400%-al is növelte. 1908ban a Nitragin gyártást *Hiltner*től átvette dr. A. Kühn, ki a gyárat Kölnbe helyezte át; czime Agrikulturwerke Dr. A. Kühn Köln. Münchenben az Agrikultur botanische Anstalt csupán Bajorország számára készít Nitragint.

A Nitragin 1912-ig folyadékkultúra volt, mit kétféle nagyságu palaczkban hoztak forgalomba. A palaczk tartalmát forralt és lehűtött tejjel keverték s az így nyert folyadékkal az elvetendő magot megnedvesítették. A múlt évben Kühn a Nitragint talajkultúra alakban, kis fémdobozokban hozta forgalomba. A gyár minden hüvelyeshez külön kulturát készít és minden dobozhoz használati utasítást is mellékel.

Az utóbbi években már többféle gyökérgumó baktériumkulturát hoztak forgalomba. Angliában *Bottomley* tanár készít ily kulturákat, melyeket »Nitro-Bakterin« név alatt hoz forgalomba. De ennek kezelése igen körülményes, a mi a

gyakorlati alkalmazhatóságát igen megnehezíti. Ujabban *dr. Simon* készített ily gyökérgumó baktériumkulturát, mit »Azotogen« név alatt *Humann és Teisler* chemiai gyár Dohnaban (Drezda mellett) gyárt és hoz forgalomba. Az *Azotogen* talajkultúra, mit fémdobozokban hoztak forgalomba. (Valószínűleg az *Azotogen* mintájára tért át a Nitragin gyár is a talajkultúrára, mert több kísérlet szerint az *Azotogen* talajkultúra jobbnak bizonyult, mint a folyadék Nitragin.) Az *Azotogen* kezelése igen egyszerű, a doboz tartalmát kevés vízzel keverik s a nyert folyadékkal az elvetendő magot megnedvesítik. Egy doboz ára 1 márka, mely $\frac{1}{4}$ hektárra vetendő mag megnedvesítésére elegendő.

Ezeket kívül még többféle gyártmányu kevésbé ősmert gyökérgumó baktériumkultúra van forgalomban. Ilyen a „*Multikresenz*“, „*Stickstoff-Versamelins*“, az amerikai gyártmányu »*Farmogen*«, »*Nitro Culture*«, »*Heil's Concentrated nitrogen*« stb.

Gazdasági számtartás és a számvevő.

Írta: *Klaszsek Ödön*.

A számtartás államgazdasági fontosságáról ma már vitatkozni sem lehet. S a milyen fontos része az államháztartásnak, éppen olyan, vagy még fontosabb éltető szervét képezi a szűkebb határok között mozgó gazdaságnak, a *mezőgazdaságnak*. Bizonyítják ezt nemcsak nagy nemzetgazdáink, hanem legnagyobb uradalmaink és gazdaságaink is.

A „mult idők“ elhanyagoltságának káros következményeit e téren lázas sietséggel igyekezünk pótolni. Az intenzív gazdasági viszonyokkal karöltve, a számtartást is egy nivóra sietünk emelni a gazdaság többi részeivel, mert az újabb kor modern gazdája rájött arra, hogy intenzíven gazdálkodni csak ennek megfelelő számtartás mellett lehet.

Mert ma már a számtartás nemcsak *számolás*, számvetés, mint ezt a „régidők“ gazdája hitte, hanem a vagyonnak rendbentartása, a munkálatok bírálója, az igazgatás és kezelés ellenőrzője, a terményeknek s ezek változatainak nyilvánartója, a vagyon származásának és felhasználásának mindenkor pontos öre, mely a gazdaság minden időbeni állapotáról pontos képet nyújt a gazdának.

»A számtartás a gazdálkodás lelkiismerete«,

szobába a napsugarakat (nem véd meg tőlük, de nem ereszi ki a kályhameleget.)

Éppen úgy ugyanakkor a ruházati anyagnak a különböző *szinei* egyformán viselkednek a színtelen, de különbözőképpen a színes hősugarakkal szemben. A színes hősugarakból t. i. az egyik sokkal többet nyel el, gyűjt össze, mint a másik. A viszonyszámok a következők; fekete 208, sötétkék 204, világoskék 195, sötétvörös 175, sötétzöld 170, világoszöld 150, sötétsárga 140, kentsárga 104, fehér 100. Vagyis a fekete megegyezően olyan sok napfényt abszorbeál, mint a fehér. Most már értjük, hogy a sötét ruhák mért sokkal melegebbek, mint a világosak, hogy télen mért járunk sötétben, nyáron fehérben, hogy a déli vidékeken mért sokkal élénkebbek a színek s hogy általában a ruhák színe micsoda vonatkozásban van a praktikus öltözködéssel.

A sötét szín nem csak a sugarakat, hanem a gázokat is jobban abszorbeálja. Innét is van, hogy alsóruháinkat szeretjük világos színekben tartani.

Mindezek alapján most már világos, hogy a praktikus ruházatkodásnak általános, minden esetre érvényes szabálya nincs. A hővezetés,

a hősugárzás és a nedvességabszorpció törvényeinek tekintetbevételével más-más lesz a praktikus ruha más-más viszonyok között, más a trópusok és más a mérsékelt égöv lakóinál, más a szabadban végzett és más a fülledt levegőn végzett munkaközben, az izzadtságra hajlamos kövér és a száraztestű sovány embernél stb. Fő elveikül mégis a következőket lehet kiűzni: az alsó ruha vegye föl a közte és a test között képződő párázatokat, de azért ne maradjon nedves, hanem vezesse a párákat tovább. A legjobb a puha, elasztikus, nemkeményített, de azért nem nagyon könnyű (mert az ilyen „ragad“) vászon alsó ruha. A felső ruha legyen télen sötét és rossz hővezető, nyáron az ellenkezője. A ruhák ne legyenek túlságosan nehezek. Legfőképpen pedig úgy a felső, mint az alsó ruha elegendő levegőt bocsásson a testhez. E tekintetben ügyelni kell, hogy az u. n. trikótszövetek ne legyenek nagyon kis szeműek, mert az ilyenek nedvességgel annyira megszedik magukat, hogy éppen ennél, az egyébként jó tulajdonságuknál fogva, a levegő számára átjárhatatlanokká válnak.

A ruházatkodásnak különben jó irányítója az

mint ezt dr. *Bochkor Károly*, a számtartás kiváló professzora mondani szokta; azért a gazdaság helyes vitelének és kezelésének legfőbb feltétele a számtartás, mely a *vagyonnak és változatainak idő és értékbeli pontos rendbentartója*.

Ha a számtartás a gazdálkodás lelkiismerete, akkor a számtartó vagy helyesebben a számtartást vezető tisztviselő, a gazdaság ellenőrzője, az egyes gazdasági műveletek helyességének és helytelenségének kifejezője, a gazdaság vezetésének öre a *mult* eseményeinek bírálója, a *jövő* tevékenységének előkészítője.

Ezzel nem azt akarom állítani, hogy a gazdaságot vezető tisztviselő csak számvevő lehet, hanem hogy helyes alapon vezetett uradalomban a gazdaságot vezető tisztviselőnek, a nélkülözhetetlen gazdasági szaktudáson kívül elsősorban számvevőnek kellene lennie. Legnagyobb hazai uradalmainkban ezt így is látjuk. Helytelen vezetéskor a gazdasági, mint a számvevői kar egymástól teljesen független működési köröket igyekeznek sokszor önkéntelenül is kialakítani, mintha a számtartás nem a gazdaság rendbentartására irányuló működés volna, hanem egy különálló ellenőrző eljárás. Pedig felületes vizsgálódásra sem látszik annak.

Hiba, ha a vezénylest intéző tisztviselő vagy a tulajdonos gazda csak kétszerkettőnek tartja a gazdasága és vagyona rendbentartására irányuló számtartást s ezt a gazdálkodástól elválasztva külön-külön szakemberekkel művelteti. Így nem lehet összbangzatba hozni a gazdaság és számtartás közös követelményeit. Így, a mint szomoruan tapasztaltam, a számtartáshoz nem értő gazdák s a gazdai tudást nélkülöző számvevők között állandóan feszült a helyzet s a két kar ezen közös bizalmatlansága a gazdaság rovására, az uraság kárára káros következményeket szül.

Mert a hogy a gazdaságot vezető gazdának bizonyos fokig számtartónak is kellene lennie, úgy a gazdaságban alkalmazott számvevőnek ugyancsak megfelelő fokig gazdának is kell lennie. A gazdaságban működő számvevő sikeresen csak úgy járhat el, ha a gazdálkodás minden ágával, a gazdálkodás természetével a legapróbb részletekig tisztában van. Evvel szemben látunk számtalan uradalmat, gazdaságot, hol a gazdaságban nem gazda-számvevőket, hanem teljesen idegen képzettségű embereket alkalmaznak, mint szám-

ember józan és óvatos megfigyelése, a mely megtanít rá, hogy milyen ruhában érezzük rosszul magunkat és milyenben jól, fölfrissülten, mintha „egészen más emberek volnánk“.

A »praktikus ruhának« továbbá alkalmazkodnia kell a test anatómiai berendezéséhez, hogy a mindennapos életben szükséges és előforduló mozgásokat könnyen végezhesük, továbbá a testünket fenyegető egyéb veszélyekhez (az ut kavicsai stb.). Noha vannak ruhadarabok, melyeket a divat éppen ezeknek a szempontoknak ellenére ránk erőszakol (a fűző, a szűk cipő stb.), mégis kétségtelen, hogy ezeket a szempontokat az emberek önkénytelenül is sokkal inkább veszik figyelembe, mert hiszen könnyebb észrevenni, hogy valamely ruhadarab azért kellemetlen, mert a járást vagy a lélegzést akadályozza, mint azt, hogy valamely anyag a test párolgását gátolja. A hőszabályozó ruházatkodás éppen ezért nem olyan hozzáférhető szalon-téma, mint pld. a fűzőkérdés, de viszont a praktikus ruházatkodás tudományának a több népszerűsítő reklámra szoruló része.

Elmaradt szántások pótlására, valamint az őszi szántásoknak tavaszi meg-

munkálására legcélszerűbb talajmivelő-készlet a

CATERPILLAR tractor

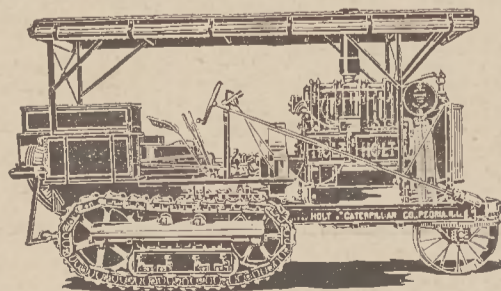
3 darab kétsoros tárcsásboronával egyesítve

mely ily összeállításban közel 10 méter fogási szélességgel dolgozik és naponta legalább 80 holdat készít elő vetés alá oly finoman elaprózott porhanyó minőségben, mint a kerti föld.

A Caterpillar az egyetlen vontatógép, mely kifagyott, átázott lágy téli barázdákon haladni képes és a talajt még félannyira sem nyomja

Közelebbi értesítéssel szívesen szolgál a

Holt Caterpillar Company vezérképviselője, Budapest, V., Hold-u. 15.

vevő, számtartó, főszámvevő címmel és hatáskörrel. S bizony az ilyen számvevő közegeink a legtöbbször nemcsak a gazdaság életével, természetével, de még a legelemibb gazdasági fogalmakkal sincsenek tisztában s így vagy sokat, vagy keveset követelnek az elszámoló gazdák-tól.

Nem a gazdaságban gyakorlatilag működő régi számvevők magamra haragítása soraim célja, mert hisz a »mult idők« ez irányú követelése bi-

állam, mint a mezőgazdasági élet feltétlen szükségletei közé sorolta. Az új idők gazdája pedig felismerte ennek fontosságát, sulyt helyez ennek fokozatos felkarolására.

Arra, hogy a számtartás működése megfelelően a gazdasági élet jogi és erkölcsi természetének, hogy ne jöjjön ellenkezésbe a gazdaság érdekével, mind erre feltétlen gazdai szaktudást is követel a gazdaságban működő számvevő ügyköre.

a cséplőszekrényre van szerelve s így nem képez különálló gépet, melyet (mint eddig szokásos volt) külön igáserővel kellett egyik gépállásról a másikra viténi. Elesik a szalmaelevátor is, mert a sajtó egy hozzacsatolt vezetéken felnyomja a kész szalmakötegeket. A polyva és törek rendszerint szinte a szalmába kevertetnek s így az alományagot szaporítják és javítják, mert hisz ezen rövid, apró anyagok nagyobb felszívóképességgel bírnak, mint a hosszú szalma.

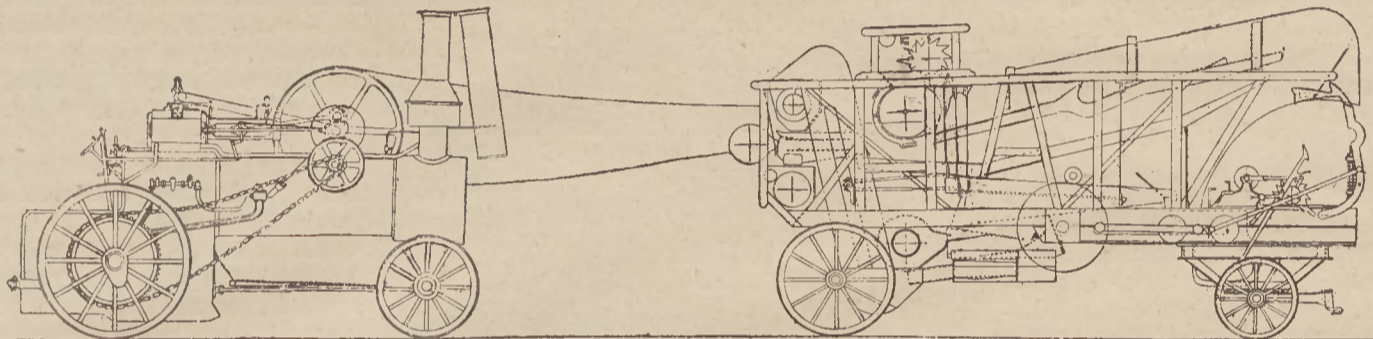
39-ik ábra. Schulz-féle új cséplőgép látképe.

zony kevés volt, hanem inkább a fiatalabb gazdageneráció figyelmét szeretném felhívni erre a gazdaképzetségi egyéneinkre nézve már majdnem elveszett terepünkre, melyen annyian találnának ifjú gazdáink közül boldogulást.

Mert még nem is oly régen a gazda volt az, a ki lekicsinylő mosollyal fordult el a számtartás elsajátításától, a gazdaság ezen fontos részétől.

A gazdasági számtartás illetően művelése nemcsak mezőgazdasági kulturánk emelésére szolgál, de a gazdasági pályán működő ifjú gazdáinknak kik eddig álláshányról panaszkodtak, megélhetést nyujtana s így a gazdasági pályán mutatkozó túltermelés csökkentésére szolgálna.

Hogy ha azonban külön akarja valaki választani a polyvát a szalmától, ezt egy egyszerű emeltyűáttétellel megselekedheti, de természetesen akkor a polyva elvonásához, úgy mint a régi cséplőgépeknél, egypár munkást kell alkalmazni. Az önetetével felszerelt cséplőgép oly tökéletesen kicsépli és megtisztítja s osztályozza a gabonát, hogy az minden további kiké-

40-ik ábra. Schulz-féle új cséplőgép hosszmetszete.

A magyar gazda volt az, a ki mikor ősei örökébe lépett, nem tartotta comme il faut foglalkozásnak a papíron végzett gazdasági műveleteket; a vagyont elenyészhetetlen jogi fogalomnak vélte és csak a végrehajtói dob pergésén eszmélt, hogy a vagyon nemcsak jogi, de sokszor véges mennyiségű fogalom is. Innen a legszebb patriarchális birtokok pusztulása.

Az újabb idők tejlődése a számtartást úgy az

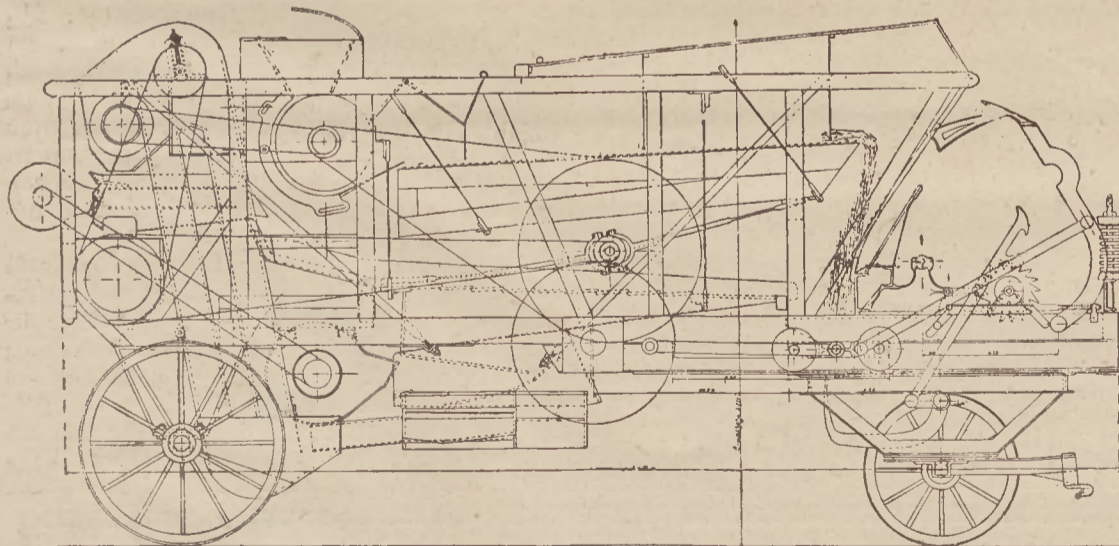
A jövő cséplőgépe.

Ezen hangzatos címet viseli Schulz G. gépgyáros (Magdeburg—Neustadt) németországi szabadalommal ellátott legújabb cséplőgépe és méltán, mert a legkisebb emberi erőmennyiségnek felhasználásával lehet ezen géppel, melyet képekben is bemutatunk, csépelni. Fő előnye a szóban levő gépnek, hogy a szalmasajtó magára

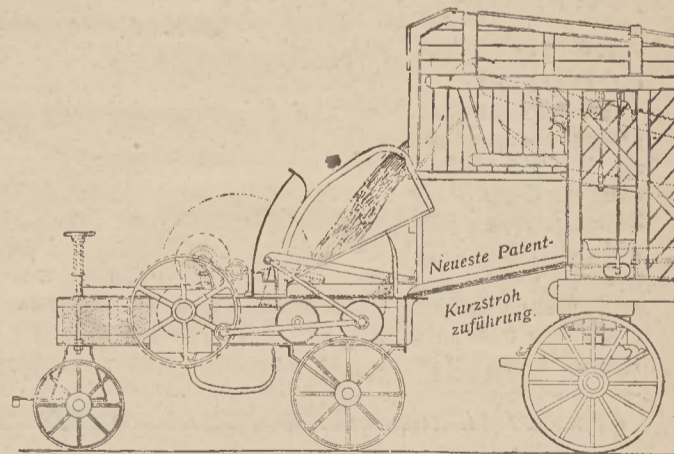
szítés nélkül mehet a malomba vagy az eladó részére avagy vetőmagnak. A Schulz-féle mozgony magajáró lévén, ha egy helyen végzett a gép, egyszerűen megindítjuk a járókereket s az egész készlet pár perc alatt a következő álláson működik, nem kell az átvontatáshoz igás állatokat a sürgős dologból elvonni.

A kísérletnél ily géppel 1 óra alatt 30 q búzát és 39 q szalmát nyertek.

A sajtót kötöző nélkül is lehet működtetni, p. o. azonnali használatra fordítandó szalmánál,

41-ik ábra. Schulz-féle cséplőszekrény belső szerkezete.

42-ik ábra. Schulz-féle szalmasajtó egy régi cséplőre felszerelve.

Kérje okvetlen képes árjegyzékünket és árajánlatunkat!

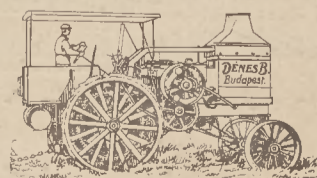
A közeledő cséplési időnyre való tekintettel felhívjuk a tisztelt gazdaközönség figyelmét, hogy mielőtt cséplőkészlet-szükségletét fedezné, okvetlen forduljon árajánlatért

DÉNES B. betéti társasághoz, Budapest, V., Lipót-körut 15.

hol állandóan nagymennyiségben raktáron állanak a legkülönbözőbb nagyságu cséplőkészlet-t. k. — Ezek közül kiemeljük a raktárunkon levő **30 HP. eredeti német gyártmányu**

MAGÁNJÁRÓ BENZINLOKOMOBILT,

mely egy 54 vagy 60-os cséplőgéppel, valamint nagyobb szabásu malmot képes üzemben tartani. A gép tökéletessége, sokoldalúsága és bámulatos olcsósága miatt ajánlatos annak minden gazdaság részére való beszerzése.

Kérje okvetlen képes árjegyzékünket és árajánlatunkat!

de ha csak azért nem akarjuk kötöztetni a szalmát, hogy kevesebb zsinag fogyjon, azért a kötegek kivánt nagyságba összesajtoltva a kazal megfelelő helyére feltolatnak s ott egy ember meggyőzi azok elhelyezését. 39-ik ábránk a működésben levő cséplőgépet mutatja be. A 40-ik ábra a cséplőkészlet belső szerkezetének vázrajzát tünteti fel, míg a 41-ik ábrán részletesen láthatjuk a cséplőszekrény szerkezetét. Végül megjegyezzük, hogy a nevezett czég, mely eddig szalmasajtókat gyártott csupán és ebben nagy tökélyre vitte, hajlandó legújabb rendszerű sajtóját régi cséplőgépekre is felszerelni s így ezeket is ezen prés adta előnyökkel ellátni, de természetesen ezek már mint külön gépek, külön vontatódók az egyik cséplőhelyről a másikra. 42-ik ábránk ily új sajtónak kapcsolását mutatja a régi géphez.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. *Közös cséplőgépnél a közösség megszűntetésére mit tanácsolnak?*

Volt A. urral egy öreg közös cséplőgépünk, mit 2000 K-ért vettünk, de 2 évi használat után újat szereztünk be s az öreg gép árát a gyáros csak 200 K-ért tudta be a vételárba s nekünk még 4352 K 50 fillért kellett ráfizetni. A. ur 40%-kal volt részes s így fizetett 800 K-át az első vételre és 869 K-át az újra, melyre még 2180 K-val tartozunk. A. ur ki akar lépni a közösségből és kéri az egész általa befizetett összeget vissza. De hát ő 4 év alatt elcséplelt mintegy 27 vagon gabonát és részes volt 14 vagon részcséplésből eredő részben is. De csakis a javítási költségek 40%-ának hozzájárulásáért ily előnyöket, véleményem szerint, nem élvezhet. Mily barátságos egyezségbe mehetnénk nyugodtan bele? Kérek erre szíves választ e. b. lap hasábjain, mert a pert lehetőleg kerülni óhajtanám. *B. Sz.*

Kérdés. *Répakapások hátrafelé menése.*

Mily előnnyel jár az, ha a répakapások hátrafelé mennek kapálásközben s tettek-e már összehasonlító kísérleteket arra nézve, hogy mennyivel több répa termett ott, hol hátrafelé huzódva folyt a kapálás, viszonyítva a régi rendszerű eljáráshoz t. i. mikor a kapás előre felé haladt munkaközben s ezzel részben megtiporta a már fellazított talajt? Mennyi lehet pénzben kifejezve a kapások hátramenésének tiszta haszna holdanként? *M. D.*

Kérdés. *Szu ellen mit tegyek?*

A magtár gerendáiban és padlózatában a szu nagy pusztításokat visz végbe. Kérnék szíves utbaigazítást, miként lehetne a szu kártétele ellen a leghathatósabbban védekezni? *Sz. I.*

Kérdés. *Kihasznált kavicsgödör befásítása.*

Hogy és milyen fával lehet kihasznált kavicsgödört befásítani? Megjegyzem, hogy néha egy kis altalajvizet is kap a gödör, de csak 4–5 napig és a talaj legnagyobb része homok. *Z. Zs.*

Felelet. *Fowler-féle gőzeke tartóssága* című kérdésre.

1. Biztos tudomásom szerint Fowlernek Magyarországon most is jó dolgozó, kétgépes rendszerű gépei közül van a bélyei uradalomban 43 éves, az ötvenesiben 34 éves, az orahoviczaiban 31 éves, a zombolyaiban 28, a tallósiban 26 éves. A német birodalomban is több 40 év körüli ilyen gép van üzemben. *Sz. A.*

2. A szántógépek élettartamát általában véve sok tényező határozza meg. Elsősorban befolyással van rá a berendezés típusa, szerkezete,

a szerkezet nyersanyagának minősége s a megmunkálás gondossága, azonfelül nagymértékben változik még a szerint is, hogy munkaközben hogyan kezelik és mily gondot fordítanak jókarbantartására. Minthogy e tényezők egyik csoportja kizárólagosan a gyártástól függ, másik része pedig a gép üzeme közben lép fel: az illető berendezés tartóssága nemcsak a gyárostól és az eladótól, hanem a gép tulajdonosától és kezelőjétől is fog függni.

Ha tartósság szempontjából összehasonlítjuk a sodronykötéllal dolgozó kétlokomotivos (Fowler-rendszerű) szántógépeket más rendszerű gépekkel, a kétlokomotivos rendszer kétségtelenül legtartósabbnak fog bizonyulni. Ennek oka elsősorban a berendezés szerkezeti elve, mely egyrészt előmozdítja azt, hogy a gépek egyhelyben állva nyugodtan, egyenletesen dolgozzanak, kevés lökésnek, rázkódásnak legyenek kitéve, másrészt lehetővé teszi — habár közvetve is — a lokomotivok fokozottabb mértékű gondozását és ápolását a munka folyamán. Ennek a körülménynek tulajdonítható, hogy a sodronykötéllal dolgozó kétlokomotivos szántógépek még egyenlő jó szerkezet, szerkezeti anyag és megmunkálás mellett is hosszabb élettartammal bírnak, mint más szántógéprendszerek. Előmozdítja még e berendezés nagyobb tartósságát az a körülmény is, hogy aránylag huzamosabb idő óta van már használatban s ez alatt az idő alatt úgy a gép-szerkesztők, mint a géppel dolgozók sok gyakorlati tapasztalatot szereztek, melyeket eredményül használhattak fel a gép szerkesztésénél és kezelésénél. E gépek aránylag hosszú élettartama is egyik oka annak, hogy azok nagyobb uradalmaknak ezidőszere mintegy szabványos szántógépeivé váltak.

Az indirekt rendszerű kétlokomotivos szántógépek átlagos élettartamát üzemi számításoknál 20–25 évnek szokták felvenni s ennek megfelelően a befektetési tőkének 5%-át amortizáció címén a kiadások közé számítják. Jóllehet gyakran előfordul, hogy egyes példányok a jelzett élettartamnál nagyobb munkaidő után is teljesen használható állapotban vannak még, de nem valószínű az, hogy jelenleg bárhol is 50 éves gőzeket üzemben tartsanak. Nem valószínű, egyrészt mert az első — tényleg használható — Fowler-gépek csak 1868-ban kerültek a kontinensre, másrészt, mert a legutóbbi 50 esztendő alatt a gőzgépek és gőzkazának szerkezete oly nagy átalakuláson ment át, hogy a modern berendezések nagyobb teljesítőképességével és kisebb munkaköltségével szemben egy 50 esztendő gőzgép üzeme semmiképen nem volna gazdaságos. *Vladár Endre.*

Felelet. *Elromlott csillagfűrtmaggal mit tegyek?* című kérdésre.

A megdohosodott, penészesedett magot mindenekelőtt rostálja, lapátoltassa meg kétszer-háromszor. Ezen művelet után pedig mosassa meg forróvízben úgy, mint a hogy a búzát pácolni, csávázni szokás. A kezelés forróvízzel vagy forró gőzzel azért is szükséges, hogy a csillagfűrt magjának keserű ízét elvegyük s így állataink részére izletesebbé tegyük. Vagyis kosarakban belemártani a melegvízbe és a kosárban kézzel megdörzsölni és ezen művelet után ponyvára kiteríteni száraz, napos időben. A mag megszáradása után újból megrostálendő és ezek után megdarálható és feleltethető lesz. De azért ajánlatos másféle darával vagy korpával összekeverten etetni és a csillagfűrtből kevesebbet vegyíteni. Pl. $\frac{1}{3}$ -rész csillagfűrtmaggal, $\frac{2}{3}$ -rész korpát vagy tengeridarát. Ez utóbbi még ajánlatosabb. *Szücs János.*

Felelet. *Gyöngyvirágirtás a réten* című kérdésre.

Tény, hogy a gyöngyvirág kevés és nem valami jó szénát szolgáltat, de ott, hol közel van a vasútállomás vagy nagyobb város, bizony ezen virággal igen szép jövedelmet lehet szerezni, ha korán megjelenhetünk vele a piacon. Különösen a fővárosban nagyon kapós a gyöngyvirág. De ha nincs szándéka kérdezőnek gyöngyvirágot árusítani, akkor talán akad ismerősei körében kereskedelmi kertész, ki hajlandó lesz e virágokat tövestől kiásni, hogy azokat saját telepére átültethesse. Ha ezt sem lehetne megtenni, akkor ki kell a gyöngyvirágot hosszú éles kés-sel vagy ásóval gyökerestől szurkálni, hogy az végleg kivesszen, mert ha csak felületesen, sekélyen szurjuk ki a gyomlálóvassal, akkor bizony az hamarosan újra kihajt s munkánk eredménytelen lesz. Legcélszerűbb volna, ha a virág sűrűn volt s közben kevés fü tenyészett, kiszúrás után ezt az általa elrontott darab rétföldet felszántani őszzel és elvetni fűmaggal. Végül megjegyzem, hogy a kiszurkált gyöngyvirág, ha másként nem értékesíttetik, a többi takarmánnyal keverve tehennel feleltethető. *F. Z.*

Felelet. *A törpe almafa alanyai* című kérdésre.

A törpe almafák alanyai a doucin- és a paradicsomalma. Mindkettő bokorszerű cserje, mely gyökérsarjakról és dugványozás útján szaporítható. Mindkettő kitünő alanyt szolgáltat, a különbség azonban a kettő között az, hogy a paradicsomalma nemesített fák sokkal gyengébben hajtanak és így a fák teljesen törpék maradnak. A doucin edzettebb, a tél hidegét sokkal jobban bírja, mint a paradicsomalma, mely utóbbi védettebb helyet kíván. A szabadföldbe kiültetendő fák alanyául tehát inkább válasszuk a doucint, míg edényes gyümölcsfáknál sokkal megfelelőbb a paradicsomalma. A talajban egyik sem válogatós s általában mindenütt jól érzik magukat. Azonban a szárazabb fekvésű helyeken az öntözést mindegyik megkívánja. A talaj tekintetében csak azt kívánom megjegyezni, hogy azok a fák lesznek a legmegfelelőbbek, a melyet magról neveltünk a saját talajunkon. Tekintve azt, hogy sem a doucin-, sem a paradicsomalma nem ereszt karógyökeret, az átültetést, ha azt idejében végezzük, alig érzik meg. *Balogh Bálint.*

APRÓK.

Vizhatlan enyvek. 1. Sűrű folyadékot kell készíteni egyenlő mennyiségű sellakból és koloformból, melyet borszeszben feloldunk. A dezinficiált borszeszben is feloldódik, de ennek kellemetlen a szaga. 2. Egyrészt cukrot ötrész vízűvegben kell feloldani. 3. Zselatin- vagy enyvoldatot formaldehyddal kell elkeverni, pl. $2\frac{1}{2}$ decilit. enyvhez 2 evőkanál formalint adni. Ha bádogra ragasztják a papírost, a bádogot előbb borszeszes ronggyal kell megtörölni, hogy ne maradjon rajta semmi zsírosság. A 3. számú enyvot csak frissében lehet alkalmazni, mert mindjárt megszárad. 4. Igen jó ragasztószer a benzinben feloldott kautsuk (ruggyanta), de némileg költséges.

Sziklát érő fagyökér. Ha a gyümölcsfa gyöke sziklát ér, tudvalevőleg csakhamar kipusztul. Kísérletileg bebizonyult, — mint Blätter für Kleingartenbau közli, — hogy az ilyen fán még lehet segíteni. A gyökérzetet 60–80 cm-re visszavágjuk, mire a fa újra kizöldül s kár nélkül tovább fejlődik. Ugyanilyen eljárással sikerült a csak terméketlen hajtásokat hozó, vagy

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnökdoktor hirneves füstöső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett **rendszert** úgy **teljesítő-képesség**, mint **tartósság** tekintetében **messze felülmúlnak** és **lényegesen kevesebb szénat fogyasztanak.**

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körút 51. szám. Sürgőnczim: Kemna, Budapest. Telefon 91–21. Telefon 91–21.

csékely termésű fákat bőtermőkké tenni, mert a gyökérzet megsérülvén, kis időre a hosszönvekedés megakad, mi a fát virágrügyek képzésére serkenti.

Neuberger.

HIREK.

Az osztrák és a magyar gazdák szövetezése. Most tartotta tizenötödik évi közgyűlését az Österreichische Zentralstelle. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet Osztró-luczky Miklós alelnök és Rubinek Gyula igazgató, a Magyar Gazdaszövetséget pedig gróf Zichy Tivadar, örgróf Pallavicini György és Bernát István igazgató képviselték. A közgyűlést Auersperg herczeg nyitotta meg. Beszédében nemzeti és társadalmi szükségnek mondja az agrármozgalom fentartását s szélesbítését. Utána gróf Zichy Tivadar üdvözölte az egyesületet a magyar gazdaközönség nevében, utalva arra az állandó rokonszenvre, a mellyel a magyar gazdatársadalom az osztrák központ eredményes működését kísérte. Osztró-luczky Miklós az OMGE nevében köszöntötte a közgyűlést. A tetszéssel fogadott beszéd után Schimitsch lovag javaslatára kimondták, hogy fel fogják szólni az összes kötelékükbe tartozó testületeket, hogy az annyi küzdelem árán kivívott agrárvédelem mellett következetesen kitartsanak, hogy a gazdatársadalmat ez irányban megfelelően felvilágosítsák s az összes agrár képviselőket, tekintet nélkül pártállásukra, arra szorítsák, hogy a központ vám-és kereskedelempolitikai programját tegyék magukévá; felhatalmazták az elnökséget, hogy a jelenlegi vámpolitika mellett ne csak kitarson, de a mennyiben a tapasztalat azt igazolja, hogy újabb vámemelésre van szükség, akkor ezek mellett foglaljon állást. Különösen tiltakoznak a huskontingens felemelése s az élőállatbehozatal vagy a más államoknak adott évi kontingensnek átruházása ellen egy harmadik államra. Sür-gős intézkedést kívánnak a husempesztet meg-gátlására a határon és az állati termékek for-galmának olyan szabályozását követelik, a mely kizárja az állati betegségek behurczolását. Sztrájk- és kartellellenes törvények alkotását sürgetik, valamint az uzsoraszerű közvetítés ki-küszöbölését. Követelik a mezőgazdasági gépek és egyéb szükségleti cikkek vámjának legmesz-szebbmenő leszállítását. A kivándorlás olyan szabályozását, hogy a mind nagyobb mértéket öltő cseléd- és munkáskivándorlás megátoltas-sék. Követelik az állati járványok folytán elhul-lott állatok után kártalanítást biztosító törvény alkotását s tiltakoznak az államvasutak fiskális jellegű tarifapolitikája ellen. Tiltakoznak az ör-lési engedelem behozatala, vagy a jelenlegi börze-törvények megváltoztatása ellen. A magyar kor-mánynál újra kéri megszüretni a börzereformot. Üdvözlük a magyar gazdatársadalom képviselőit és felhívják az elnökséget, hogy ezen jó össze-köttetést a jövőben is ápolja, mert csak így remélhető, hogy a két kormány a két parlamentre agrárpolitikai szempontból kedvező befolyást le-het gyakorolni.

A horvát-szlavonországi gazdasági egyesület, mint központi szövetkezet, rendes évi közgyűlését f. é. jun. 12-én d. e. 9 órákor fogja tartani Osijek-ben (Eszék) saját helyiségeiben (Chavrak u. 1. sz.), melyen a rendes folyóügyek letárgyalása után az esetleges indítványok kerülnek sorra.

A gömörmezei gazdák gyűlése. A Gömörkishontmezei Gazdasági Egyesület Szentiványi Árpád elnöklésével most tartotta meg közgyűlését. Fodor Jenő titkár beszámolt az egyesület mult évi működéséről, mely a mezőgazdaságnak ugszólván minden ágára kiterjedt. A számadások elfogadása után Leidenfrost Károly pusztacsévi földbirtokos előadást tartott amerikai tanulmányutjáról.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület Bánffy Ernő báró elnöklésével tartott ülésén Tokaji László titkár előadása kapcsán foglalkoztak a sertésvészelleni védekezés tárgyában kibocsátandó rendelet tervezetével, majd az újabb miniszteri rendeleteket tárgyalták. Felte-jesztést intéz az egyesület a kormányhoz a fo-garasi ménesbirtok tartatása, kedvezményes áru katonai korpa kiosztása, valamint a ba-romfitenyésztés fejlesztése érdekében. Végül a tit-kári jelentések tudomásulvétele után több új ta-got vettek föl az egyesületbe.

Az EGE kolozsvári kiállításai. Az EGE kiállítási szakosztálya — mint több ízben ir-tuk — f. évi szeptember hó 5—8. napjain fogja megtartani földmívelésügyi miniszter ő nagy-méltósága erkölcsi és anyagi támogatása mel-lett XVII. erdélyrészi tenyészállat- és IX. mező-gazdasági gép- és terménykiállítását és vásárját. Mig a kiállítás programját és bejelentőitveit szétküldené az egylet, addig is felhívja a gazda-közönséget, hogy a kiállítás és vásár minél na-gyobb sikere érdekében a résztvenni szándéko-zók a szükséges előkészületeket már most te-gyék meg.

Erdély különböző részeiből a gazdaközönség köréből máris naponta érkeznek megkeresések az egylethez és az idei kiállítás- és vásáron való részvételi szándékukat már eddig is számosan jelentették be előre. Az idei kiállítások az ed-digi összes kiállításokat, ugy a kitűzött díjak, mint az arányok tekintetében jóval megfogják haladni. Különös jelentőséggel fog birni a kiállít-ások harmadik napjára összehívandó *birtok-politikai nagygyűlés.*

Nagymértékben fogja emelni a kiállítások ér-tékét a szeptember hó 6-án tartandó nagy *talaj-mivelő-, porhanyító- és vetőgépbemutató,* mely Kolozsvár város és Szászfenes község ha-tárában fog megtartatni és oly arányokban, a milyenekben kiállításaival kapcsolatban az EGE még eddig gépbemutatót nem rendezett.

Növénynemesítés Békés megyében. Ér-dekes előadást tartott a »Békés megyei Gazda-sági Egyesület«-ben Székács Elemér jószág-felügyelő a hazai növénynemesítésről, különös tekintettel az alföldi viszonyokra. Az előadást majdnem száz tanultabb gazda hallgatta végi és határozatilag kimondták, hogy mozgalmat in-dítanak a pedigreé-tenyésztés meghonosítása érdekében a vármegyében. Az ügy támogatá-sára nemcsak a földmívelésügyi kormányt, de a szomszédos Arad-, Bihar-, Csanád- és Cson-grádmegyéket is felkéri.

Növénynemesítők vándorgyűlése Ma-gyaróváron. Az OMGE kebelében most me-galakult növénynemesítő bizottság első vándor-gyűlését junius hónap 23-án és 24. napjain Ma-gyaróváron rendezi. A gyűlésen első sorban a bizottság tagjai, de rajtuk kívül a növénynemesi-tés iránt érdeklődő más gazdák is részt vehet-nek. Az általános költségek, a közös étkezéseket beleértve, 25 koronát tesznek ki. Jelentkezni ju-nius 10-ig kell az OMGE-nél a fentjelzett összeg beküldésével egyidejűen. Az összes résztvevők létszáma 40-nél több nem lehet.

A mezőgazdasági munkásközvetítés társadalmi uton leendő szervezését a mult évi munkáshiány folytán erősen sürgeti a gazdatár-sadalom. A kérdésnek előkészítésére az Ország-os Magyar Gazdasági Egyesület bizottságot is küldött ki, melynek állásfoglalását az egyesület igazgatóválasztmányja legutóbbi ülésén tárgyalta. Miután azonban a kiküldött bizottság nem volt abban a helyzetben, hogy az ügy rendezése tár-sadalmi uton eredményre vezető javaslatokat tehessen s mert erre vonatkozóan eddigelé a gazdatársadalom részéről sem tettek ilyen javaslatot, az OMGE a javaslatra egy országos ér-tekezleten kíván a gazdaközönségnek módot

nyújtani. Az értekezletet junius 13-án, pénteken délután 4 órákor tartják meg a Köztelek nagy-termében.

A nyers foszfát áralakulása. A szuper-foszfát gyártásához szükséges nyers foszfát tud-valevően Amerikából és részben Afrikából ke-rül Európába s így Magyarországra is, mert egész Európában nincs számottevő foszfátbánya. A fokozódó kereslet, az emelkedő munkabér a nyers foszfát árát is folyton emeli s mig 1902-ben a floridai foszfát ára 5'86 korona volt mé-termazsánként, addig 1913-ban 6'63 koronát fizetnek érte a magyar gyárosok, a mely árhoz még tetemes és emelkedő fuvar költség is járul. Ezzel szemben a szuperfoszfát ára kiloperczen-tenként 1902-ben 56 fillér, 1912-ben pedig 49 fillér volt. Mig tehát az utóbbi tizenegy évben a nyers foszfát ára 13'15%-kal emelkedett, addig az ebből készült szuperfoszfát ára 125%-kal csökkent, a mit csak a szuperfoszfátnak emel-kedő fogyasztása tett lehetségessé.

A dalmáciai borhamisítás. A Dalmá-cziában nagyon elterjedt borhamisítás miatt az osztrák képviselőházban Wedra, dr. Schürff Wastian és Vichter képviselők a napokban újabb kérdést intéztek az osztrák belügyi és földmive-lésügyi miniszterekhez. Az interpellációk sze-rint a törkölyből vízzel készített dalmáciai mü-borok tömeges gyártása miatt az osztrák tarto-mányok minden részéből sok a panasz. Ezen müborokat azonban, ha vegyi összetételük a hivatalosan megállapított határszámokat nem lépik túl, az osztrák vegyvizsgáló állomások nem kifogásolják. Pedig a hivatalos adatokból is ki-tűnik, hogy Dalmácia cukorbevitelére háromszor akkora, a szeszbevitel pedig kétszer akkorára emelkedett, mint a mennyi más években szokott lenni s ez a cukor és szeszöbbllet csakis bor-hamisításra volt felhasználható. Az interpelláló-k, utalva a magyar kormány intézkedéseire, az osztrák kormány részéről is a legerélyesebb in-tézkedéseket kívánják a borhamisítások meggát-lása végett. Itt említjük meg, hogy a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete junius 16-án tartandó tizedik évi jubiláris közgyűlése alkal-mából foglalkoztatni fogja a szőlősgazdákat a dalmát borhamisítások ügyével.

Peronospora prognózis Az Ampelologiai Intézet közli, hogy az elmúlt héten (május 22—28) a gyakori és nagy eső, valamint az utána jelentkező felmelegedés nemcsak a már mult alkalommal jelzett vidékeken, hanem másutt is, nevezetesen a Duna—Tisza közén és a déli vár-megyékben is kedvezett a peronospora mielőbbi és szélesebbkörű jelentkezésének. Tényleg fel is lépett már a kunszentmiklósi (Pestm.), ba-ranyavári, nagyatádi (Somogym.) járásokban és Versecz határában, miként az az intézetbe be-küldött peronosporagyanus anyag alapján meg-állapítható volt. Az Ampelologiai Intézet arra kéri a szőlősgazdákat, hogy azonnal küldjenek neki peronosporás leveleket vagy fürtöt, mihelyt a baj akár csak a legcsekélyebb nyomokban mu-tatkozik is, még akkor is, ha a gazda netán maga felismerné a betegséget és tisztában van a védekezés módjával. Az intézet kiadott prog-nózisainak ellenőrzése valamint további vizsgá-latai okából kéri ezt. Mindenki, a ki levelező-lapon hozzáfordul, díjtalanul küld az Ampelolo-giai Intézet (Budapest, II., Debrői-ut 15) véde-kező utmutatást és hivatalos válaszborítékot.

A kertészeti tanintézetet, mivel a fővá-ros határában a mainál alkalmasabb helye nem volna, a régi helyen hagyják és egyuttal itt több beruházást is tesznek. Tervezik egy pár növény-ház fokozatos kiépítését.

Paprikánk védelme. A szegedi kereske-delmi és iparkamarában nagyszabásu enquét-t tartottak a hazai paprikatermelés és kereskedés irányítása tárgyában. A helybeli paprikakeres-kezőkön kívül részt vett az enquète-en a kör-nyék több gazdája és a kormány, valamint szá-mos állami intézmény és kamara képviseltette magát. Az enquète elnöke Szarvady Lajos, a szegedi kereskedelmi és iparkamara elnöke volt. Többek hozzászólása után nyolcz pontból álló határozati javaslatot fogadtak el. Az indítványok egyes pontjainak tárgyalásánál a megjelent ter-melők és kiskereskedők igen hevesen keltek ki a Spanyolországból importált paprika ellen, mely silány és tartalmatlan minősége következtében sokkal olcsóbban előállítható és tönkretétellel fenyegeti a hires szegedi paprikát.

A vizjogi törvény kiegészítése. A ma-lomiparosok országos gyűléseken tiltakoztak a

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

»»»» budapesti »»»»

gyapju-aukcziókra,

melyek első sorozata folyó évi július hó 9-én veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapju-árverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények ingyen raktározásban részesülnek. — Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

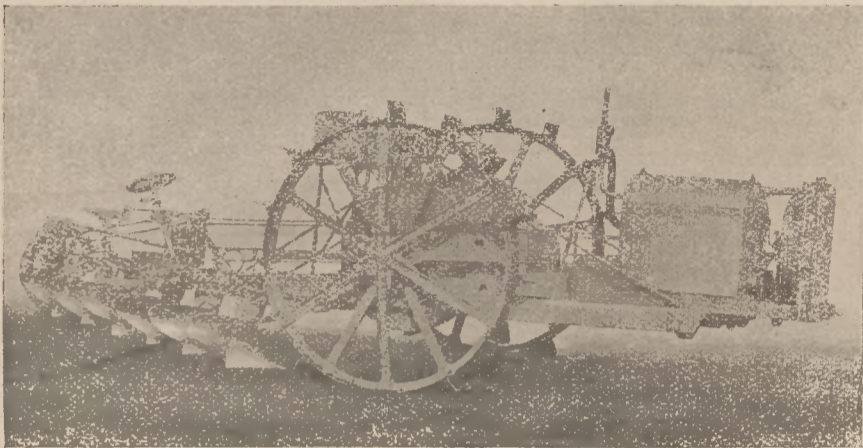
Magyar Általános Hitelbank

Áruosztály — Gyapjuárverések

Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

STOCK MOTOREKE

erős, könnyű, egyszerű, olcsó.

Üzemben megtekinthető. Részt vesz a galántai ekeversenyen. Minden ekeversenyen **első** díjat nyert. Közel 700 eke dolgozik **kifogástalanul** a legkülönbözőbb talajviszonyok mellett.

Vezérképviselőt:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

okl. gépészmérnökök mérnöki irodája

BUDAPEST, V. KER., KLOTILD-UTCZA 4. SZÁM.

KÉPVISELETÜNK: Duna-Tisza köze, Tiszántul és Erdélyben: **DÉNES B.** betét társaság, Budapest, V., Lipót-kört 15.

KLISEÉKET
MINDENMÉ NYOMTATVÁNYOKHOZ
SZÉP ÉS TISZTA KIVITELBEN
PONTOSAN ÉS OLCSÓN
HÉSZIT
KOBLINGER GYULA
PHOTOCINKOGRAFIAI MŰINTÉZETE
BUDAPEST
VII. CSENGERI UT. 22.
VIDÉKI MEGRENDELÉSEK IS PONTOSAN
ESZKÖZÖLTETNEK.

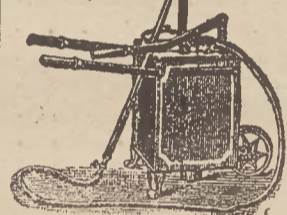
A magy. kir. földművelésügyi miniszterium megvizsgálásából az állami szőlőtelep által kipróbált

KOCHILLIN

szőlőmoly- és gyümölcsféregirtó-anyag

bizonyult a legjobbnak az eddig ismert összes anyagok között. A szőlő virágzása idején egyszeri használat után minden pete, hernyó, lepke és báb elpusztul. A szőlőmoly és gyümölcsféreg ellen a legolcsóbb és leghatékonyabb anyag. Ára kg.-ként 4 korona. Minden kilogramm 25 liter vízben feloldandó, ekkora mennyiség 400 négyszögöl szőlő bepermetezésére elegendő. Ha a fűrtöket bögrékbe mártogatjuk vagy az anyaggal ecseteljük, úgy két kilogramm egy kat. hold szőlőre elegendő. Hatása elmaradhatatlan, gyümölcsre, emberre ártalmatlan. Megrendelhető az ár előzetes beküldése vagy utánvétel mellett a **Tóth-féle Kochillin szőlőmoly- és gyümölcsféregirtó-anyaggyár** közp. irodájában, Budapest, VI., Eötvös-u. 14. Részletes használati utasítás minden csomagban; számtalan elismerő levelet tartalmazó prospektussal díjmentesen szolgálunk. Viszontelárúsítókat keresünk.

A Heller-féle „KING” gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az ecsetmunka 20-szorosát teljesíti.

Gyártók azonkívül:

PITTORE ÉS TRIUMPH nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyui azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágu (szóróval) 60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER BÉCS, II., Prater Schrotzbergstrasse 1.

Kérjenek leírást.

Képviselőket kerestetnek

Legnagyobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban!

A „King” kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt **egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető.** A szivattyuk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King” tömlővezetékekkel **többet teljesít, mint 20 ember ecsettel** és mindenféle állványozást és előmunkálatot feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifzetődik

Negyvenötödik üzemév!

ELSŐ MAGYAR

Negyvenötödik üzemév!

GYAPJUMOSÓ ÉS BIZOMÁNYI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, V: K., KÁRPÁT-UTCZA 9. SZÁM.

A gyapjunyírás közeledtével a t. cz. juhtenyésztő gazdák és gyapjukereskedők figyelmét

gyapjumosó gyárunkra

rányítjuk és annak igénybevételét, mint a hazai gyapju **legelőnyösebb** értékesítési módját, ajánljuk. Kivitel: Osztrák-, Német-, Francia-, Orosz- stb. országba.

Csomagolózsákokat használati díj nélkül köfcsonkép küldünk. — A mosott gyapju után sem raktározási, sem biztosítási díjat nem számítunk.

Nyersgyapjubizományi osztályunk

elvállalja mindennemű **zsiros** (szennyes) és **uszátott** (bátan mosott) gyapju **nyers állapotban** való **bizományi eladását a legmértékesebb feltételek mellett.** A külföldi textilipari piacokkal fennálló kiterjedt összeköttetésünk a gyapju **legjobb** értékesítésére képesít bennünket.

Rimerítő felvilágosítással és prospektussal szívesen szolgálunk.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Különösen az ideai gyapju-üzleti viszonyok közt **legelőnyösebb** a gyapju **gyári mosatása.**

A hercegprimási uradalmak Jóságigazgatóságától.

380/1913. szám.

Földhaszonbérleti hirdetés.

Az esztergomi Érsekségnek jelenleg haszonbérben levő birtokai közül az alábbiak 1913. július 28-án d. e. 9 órakor kezdődő zárt írásbeli ajánlatok alapján megtartandó versenytárgyalás után a hercegprimási jóságigazgatósági irodában Esztergomban haszonbérbe fognak adni. És pedig:

I.

1913. augusztus 1-től kezdődő és 1920. szeptember 30-ig terjedő hét egymásután következő évre:

1. Az érsekújvári eddigi Kurzweil-féle bérletföldek 21. kat. hold 0108 □-öl.

II.

1913. október 1-től kezdődő és 1919. szeptember 30-ig terjedő hat egymásután következő évre:

2. A nyergesujfalusi határhoz tartozó Cservölgy pta 167 kh. 1336 □-öl, erdő nélküli
3. A héregi határhoz tartozó héregi földbirtok 302 " 0747 " " "
4. A pozsonymegyei vágai földbirtok 239 " 0502 " " "
5. A pozsonymegyei alsószerdahelyi földbirtok 65 " 1101 " " "

III.

1914. január 1-től kezdődő és 1925. szeptember 30-ig terjedő 12 egymásután következő évre:

6. A szalkai gazdaság tisztai lakkal és belsőséggel 539 kat. hold 1414 □-öl
7. A kövesdi puszta 291 " " 0863 "
8. A kövesdi kőalatti birtokrész (sziget nélkül) 93 " " 1572 "
9. Bajtai birtokrész 163 " " 1197 "
10. Kéméndi gazdaság 814 " " 1501 "
11. Anyala, Ógutával 2284 " " 1321 "
12. Szimődi birtok 314 " " 0692 "
13. Kőrös-puszta 424 " " 0328 "
14. Lédecz puszta, erdő nélkül 221 " " 1004 "
15. Zálogos (nagyallói) gazdasági birtok 462 " " 0698 "
16. Hőlvény 129 " " 1163 "
17. Garamszentgyörgy-puszta 741 " " 1035 "
18. Farnadi Peres-puszta, erdő nélkül 336 " " 1454 "
19. " Mácsé " " " 319 " " 0028 "
20. " Cseke " " " 220 " " 0077 "
21. " belsőség 15 " " 1483 "
22. Kemenczei belsőség és birtok 132 " " 0665 "
23. Szeteharasztpuszta, erdő nélkül 731 " " 0440 "
24. Drégelypalánk és Hont 887 " " 1188 "
25. Hidvégi birtok 378 " " 0938 "
26. Dejtári gazdaság, belsőségekkel 568 " " 1403 "
27. Érsekivadkert — Göröcz 1253 " " 1228 "
28. Patak — Kápolna 510 " " 1575 "

IV.

1914. október 1-től kezdődő és 1920. szeptember 30-ig terjedő hat egymásután következő évre:

29. Az érsekújvári eddigi Herz féle bérletföldek 23 kh. 1466 □-öl

V.

1915. április 1-től kezdődő és 1926. szeptember 30-ig terjedő tizenkét egymásután következő évre.

30. Nagyczétényi bér gazdaság erdő, szőlő nélkül 291 kh. 1598 □-öl
31. Üzbégi " " " " 301 " 1453 "
32. Zsigárdi " " " " 604 " 0844 "

A zárt írásbeli ajánlatok minden birtoktestre külön-külön teendők, de pályázni egy személynek több birtoktestre is lehet és pályázhatnak többen — földbérleti szövetkezetek is — egy-egy birtokra.

Az 1—1 koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatok a hercegprimási uradalmi főpénztárhoz Esztergomba legkésőbb 1913. évi július 27-én nyújtandók be. A borítékra jeleztessek: „Ajánlat a birtok bérletére.” Az ajánlatban nem a holdankénti, hanem az egész birtokra bérleti évi haszonbér számokkal és betűkkel kiirandó

Csak azon ajánlatok vétetnek figyelembe és tárgyalatnak, melyek a primási jóságigazgatóság által kiszolgáltatott és perrendszerűleg két tanu előttemezésével aláírt ajánlati mintán nyújtatnak be s a melyekhez bánatpénzül a benyújtást megelőzőleg letétjegy ellenében készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban az esztergomi hercegprimási főpénztárba és pedig:

1. Érsekújvári Kurzweil-bérletre	200	koronát
2. Cservölgyre	300	"
3. Héregre	1000	"
4. Vágára	1000	"
5. Alsószerdahelyre	300	"
6. Szalkára	2000	"
7. Kövesd-pusztára	1200	"
8. Kövesdi kőalatti tagra	400	"
9. Bajtai tagra	600	"
10. Kéménd pusztára	3500	"
11. Anyala-Ógutára	10000	"
12. Szimőre	1500	"
13. Kőrös-pusztára	2200	"
14. Lédecz-pusztára	800	"
15. Zálogosra	2500	"
16. Hőlvényre	600	"
17. Garamszentgyörgyre	3200	"
18. Farnadi Peresre	1300	"
19. " Mácséra	1200	"
20. Csekei Kopeczre	800	"
21. Farnadi belsőségre	200	"
22. Kemenczei belsőségre	500	"
23. Szeteharasztra	2800	"
24. Drégelypalánkra	3600	"
25. Hidvégre	1200	"
26. Dejtára	2000	"
27. Érsekivadkert-Göröczre	3500	"
28. Patak-Kápolnára	1500	"
29. Érsekújvári Herz-bérletre	200	"
30. Nagyczétényre	900	"
31. Üzbégre	1000	"
32. Zsigárdra	3000	" letesznek.

Ezen bánatpénz a versenytárgyalás megejtése után azon bérlő által, kinek ajánlata elfogadtatik, a teljes bérleti biztosíték erejéig 15 nap alatt kiegészítendő, minek elmulasztása esetén bánatpénzét elveszti s ajánlata mellőztetik; azoknak pedig, kiknek ajánlatuk el nem fogadtatott, 30 napon belül letétjegyük visszaadása ellenében kamat nélkül visszaadatik. Ajánlattevők a bánatpénz visszaadására kitűzött ezen 30 napig ajánlatukkal kötelezettségben maradnak.

A primási uradalmi gazdatisztek a bánatpénz letétele alól felmentetnek, ajánlataik elfogadása esetén pedig a biztosíték kérdése a körülményekhez képest fog megállapítást nyerni.

Elkészve érkezett, kellőleg ki nem állított vagy fel nem szerelt ajánlatok figyelembe nem vétetnek. A kik gyámság vagy gondnokság alatt állanak, úgyszintén olyanok, a kik a primási uradalmmal szemben tartozásban vannak, vagy bármely czímen perben állanak, a versenyből kizáratnak.

Ő Hercegsége fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között, azok összegére való tekintet nélkül szabadon választhasson, sőt azokat a bérbeadásnál teljesen mellőzhesse és az esetben, ha valamely birtokra nem érkeznének elfogadható ajánlatok, az egész versenytárgyalást meg is semmisíthesse, miből kifolyólag az Érsekség ellenében senkinek semmi kártérítési igénye vagy követelése nem lehet.

Az elfogadott ajánlat az ajánlattevőre az összes jogi kötelezettségeivel azonnal és feltétlenül kötelező, a bérbeadó uradalomra azonban csak a főkegyúri hozzájárulás után.

A részletes versenytárgyalási feltételek, nemkülönben az ajánlati minták a hercegprimási jóságigazgatóságnál számvevőségnél, főpénztárnál, erdőhivatalnál Esztergomban, továbbá a csenkei jóságfelügyelőségnél bármikor megtekinthetők, sőt — kívánatra — az érdeklődőknek levélben is megküldetnek.

A bérbirtokok megtekintésére engedélyt a hercegprimási uradalmak jóságigazgatósága ad.

Esztergom, 1913. május hóban.

**A hercegprimási uradalmak
Jóságigazgatósága.**

Gőzeke. Különböző nagyságu új és használt, de kifogástalanul működő 2 gépes rendszerű gőzeke rendkívül előnyös ár és fizetési feltételek mellett **eladó.** Ugyan e czimen bérszántások minden nagyságban vállaltatnak.

TOBÁK FERENCZ **BUDAPEST, II., Fő-utca 65., 1.**

Cséplésre és szobafűtésre

egyaránt kiválóan alkalmas és olcsó áránál fogva országiszerte méltán kedvelt elsőrendű

baglyasaljai és József-aknai tömörszénünket

ajánljuk a magyarországi gazdaközönség figyelmébe.

Északmagyarországi Egyesített Kőszénbánya és Iparvállalat R. T.
Budapest, V., Arany János-u. 29.

Polgár Sándor

m. kir. szabadalmat nyert orvosi mű- és kötszerész
Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz.

Legelőnyösebben beszerezhetők orvosi, sebészi és betegápolási eszközök, Gummiárúk, Suspensorium, Irrigator feeskendők stb., legújabb találmányu cs. és kir. szabadalmazott Polgár-féle sérvkötők, has- és köldökötők. — Valódi francia különlegességek (öv-sírek). — Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve, csak megadandó, mely tárgy szükséges.

Utánzás ellen védve 16302. sz. a.

(Fenti címre ügyelni tessenék.)

Haszonbérleti hirdetmény.

A Felsőéges uralkodó család alapítványa ráczkevei uradalmához tartozó „Felsőpészéri pusztabirtok” (vasuti állomás: Alsódabas) 3483 kát. hold 1329 öl kiterjedéssel

1914 október 1-től 12 évre

haszonbérbe adatik.

A birtok bármikor megtekinthető. Haszonbérleti ajánlatok a beigérendő évi bérösszeg **10%-ával 1913. évi junius hó 30-ig** alólírott uradalmi főtiszttséghez nyújtandók be, ahol a bérletre vonatkozó feltételek is megtekinthetők.

A Felsőéges uralkodó család alapítványa ráczkevei uradalmának cs. és kir. Főtiszttsége.

Grassl s. k. kir. tanácsos.

A

„MISKOLCZI HITELINTÉZÉS”
 áru- és terményraktáraiban az ezidei

XXI. évi gyapjuvásár,

beraktározással egybekötve

1913. évi junius hó 17. napján tartatik.

Részletes felvilágosítással szívesen szolgál

a „MISKOLCZI HITELINTÉZÉS”
 IGAZGATÓSÁGA.

Szeszgyári berendezés

modern, ki'ozástalan, jó állapotban, jutányosan eladó. Naponként egy cz. frézéssel 4 hl., két csefrézéssel 7 hl. termelhető. Folyton működő reparálóval. Szeszgyár jun. 16-ig üzemben. **FREY LAJOS** szeszgyári irodája, Budapest, V., Ügynök-utca 16.

Ágár kölykök

régi, híres mezőszégi alomból szeptemberi szállításra, választott korban eldók. Áruk darabonként 30 korona. Czim a kiadóban. **835. szám alatt.**

Eladó 800 m. holdas birtok

Fejérmegyében, fővonal mentén levő vasuti állomástól 3 kilométernyire vetés és felszereléssel vagy anélkül. A birtok azonnal átvehető, esetleg az bérbé is adatik. Közelebbi felvilágosítást nyújt

LÁSZLÓ GYULA, takarékpénztári főkönyvelő.
Simontornya. ■■■■■ (Telefon.)

A kisszállási uradalomban (Bács m.)

50 db erős csontozatu, másfél éves göndörszörű mangalicza

tenyészkán eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgál az
uradalmi Józsaágelügyelőség.

Bérbeadó birtok.

A kassai püspökség borsodsziráki birtoka 1913 október 1-től 1919. október 1-ig hat évre, írásbeli zárt ajánlatok utján, melyek, folyó évi junius hó 16-án deli 12 óráig adandók be Kassára az uradalmi főpénztárba, **bérbe lesz adva.**

A birtok Miskolcztól 21 km. északra fekszik, a borsodsziráki vasuti megállóhely a majortól kb. 500 méterre. Finke rakodóállomás egy és 1él km.-re fekszik. A birtok kiterjedése — a területért minden szavatosság nélkül — mintegy **419 katasztrális hold**, melyből szántó 276 hold, rét 26 hold, erdő 80 hold, a többi belsőség és legelő.

Kényelmes lakás, elegendő épületek, major a birtok közepén, dohánytermelési engedély 24 hold.

Szerződési feltételek Kassán a püspöki irodában megtekinthetők. Bánatpénz 300 korona. Az ajánlatokhoz a reilektáns eddigi működéséről és vagyoni állapotáról hiteles bizonylat csatolandó. Az ajánlatok közül bérbeadó szabadon választ, ebből kifolyólag senki semminemű igényt nem támaszthat.

Kelt Kassán, 1913 május 11-én.

Püspöki uradalom.

HIRDETÉSEK

felvételek a kiadóhivatalban:
Budapest, József-utca 15.

Szőlőbirtokosok

különös figyelmébe!
Ha Forhinnal permetez,
Rézkénporral poroz és
Bagollal öli a szőlőmolyt!

I - ször kevesebb a gond,
II - ször kevesebb a munka,
III - ször kevesebb a munkabér!

mert a **FORHIN**

FORHIN

Gyümölcskertészek

használnak saját érdekükben **Californiai lét**, a gyümölcsrovarok elleni védekezésre **rovarenyvet** minden kártékony rovar lekötésére, **rovarfogó övet** az összes kártékony rovarok elfogására, **Laurinát** a rovarok ellen nyári védekezésre. **Lauril Karbolineumot** a rovarok elleni téli védekezésre. **Lauril oltóviaszt** az oltványok nemesítésére, **Ichneumint** a zsonge virágok permetezésére, **Nicotin Quassiativonatot** faiskolák permetezésére, **Topomort** mezei egerek pusztítására. **Pampilt** rovarok és darazsak elfogására. Tessenék mindezen cikkekéről **kimerítő leírást és használati utasítást** kérni, melyet **ingyen és bérmentve** küld az összes érdeklődőknek a

FORHIN szőlőpermetezési a n y a g g y á r
Budapest, VI., Váci-ut 93. p.,
 valamint az összes vidéki képviselői.

Szőlőjének védelmére használjon mindenki

eredeti **DR. ASCHENBRANDT**-féle porokat.

BORDÓI PORT levél-peronoszpóra és

RÉZKÉNPORT a fűrt-peronoszpóra

és a lisztharmat ellen.

a bordói por	ára kilogrammonként (50 kilogrammos zsákokban)	66 fillér,
kisebb zsákokban		71 "
a rézkénpor	ára kilogrammonként (50 kilogrammos zsákokban)	47 "
kisebb zsákokban		51 "

Vezérképviselőt:

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete
Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

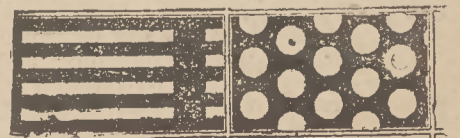
STAHEL és LENNER

Trieur- és lemezlyukasztó-gyár

BUDAPEST, VI., Angyalföld, Országbiró-u. 44-46.

Ajánljuk **TRIEURJEINKET** és **OSZTÁLYOZO GEPEINKET** gabona és hüvelyesek tisztítására

és osztályozására.

TÖREKROSTÁK és min-cenfajta **LEMEZROSTA** gőzeséplőgépek számára

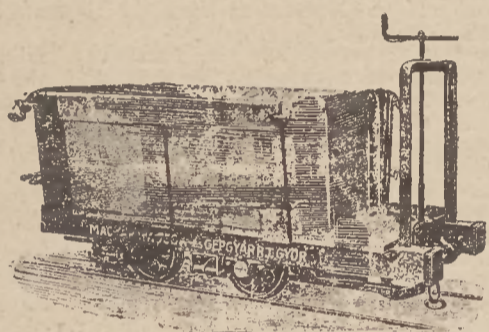
Uj és egyszer használt Zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás.

MANILLA aratógép kévekötözők kartellen kívül.

NAGEL ADOLF, Budapest, Arany János-utca 10.

Távirat: NAGELA.

Telefon: 35—92.

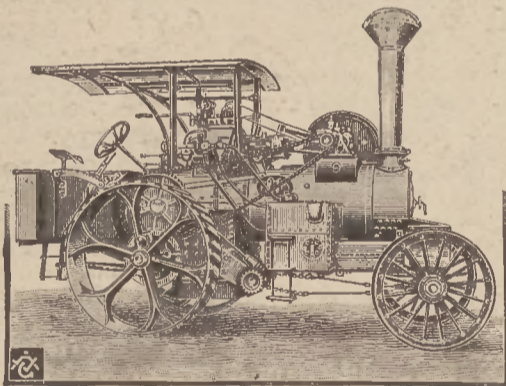
Gazdasági, erdei és ipari keskenyvágányu vasutak.

Sinek, hordozható vágányok, váltók, fordítókorongok, keskenyvágányu kocsik, kerékpárok és mozdonyok szállítása **uj és használt** állapotban, **több évi részletfizetésre is.** Nyomjelzés, tervezés, építés!

A MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T., GYŐR
keskenyvágányu gyártmányainak eladása és bérbeadása.

Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T. Keskenyvágányu Vasutoszt. **BUDAPEST, V., Váci-körút 32.**

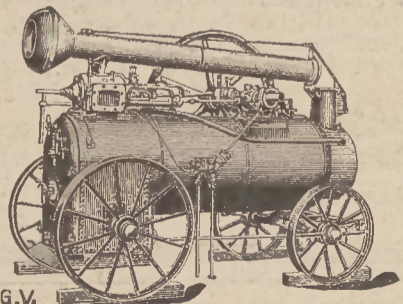
Az állami gépgyár gyártmányai:

UTIMOZDONYOK

14 légkönyomásra, compound rendszer szerint szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre! Gazdaságos üzem! Gőzcséplőgépek hajtására, tehervonlatásra és utánuk akasztott ekével való szántásra alkalmasak.

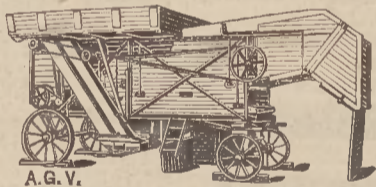

A.G.V.

GŐZLOKOMOBILOK

10 légkönyomásra szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalmasak. Nagy munkaképesség. Csekély vonóerőszükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vízmegtakarítás.

A.G.V.

Aczéleretű golyóscsapágyas CSÉPLŐGÉPEK.

Csekély hajtóerőszükséglet! Csekély kenőanyag fogyasztás. Tengelykopás kizárva.

Nagy teljesítőképesség!

Eredeti „Kalmár“-féle gabonatisztító rosták.

Resiczai aczélekék.

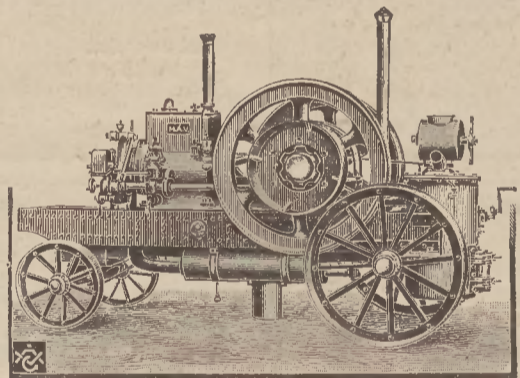
Losonczy egyszerű és műtrágya-
vetőszerkezettel kombinált

vetőgépek.

Gyomirtó boronák.

Szénagyűjtők.

Fűkaszálók. Aratógépek.

SZIVÓGÁZLOKOMOBILOK

Ujdonság!

Szabadalom!

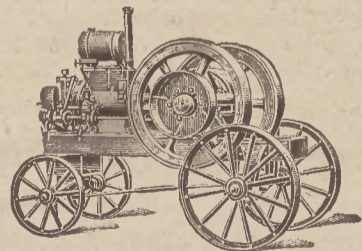
Rendkívül olcsó üzem!

Zajtalan működés

Könnyű kezelés!

Üzemköltség naponként körülbelül 5 korona.

Földgázüzemre is alkalmasak!

BENZINLOKOMOBILOK

porlasztóval (karburátor) és szab. szelephűtéssel ellátva.

Megbízható üzem!
Egyszerű kezelés!

Egyenletes járás!
Kevés benzinfo fogyasztás

NYERSOLAJLOKOMOBILOK.

Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége Budapest, Váci-körút 32.